

V **Baròmetre**
cooperatiu
amb
valor social

Octubre de 2018

Cooperatives de Treball
de Catalunya

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	3
NOTA METODOLÒGICA	4
Fitxa tècnica	4
Descripció document	4
1. SOCIETARI	6
Persones sòcies	7
Òrgans de direcció	10
Participació	11
2. LABORAL	14
Persones treballadores	14
Condicions laborals	19
Salaris	22
Formació	23
3. EMPRESARIAL	26
Àmbit d'actuació	26
Cooperació empresarial	28
Instruments i comunicació	30
Internacionalització	32
Innovació	33
4. ECONÒMIC I FINANCER	35
Ingressos	35
Proveïdors	38
Inversions	39
Finançament	39
Administració pública	41
5. CONCLUSIONS	44
Àmbit societari	44
Àmbit laboral	45
Àmbit empresarial	46
Àmbit econòmic i financer	47

INTRODUCCIÓ

La Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya presenta el Baròmetre cooperatiu amb valor social, una eina que ens ajuda a entendre el dia a dia de les cooperatives i el seu context.

En la seva cinquena edició, el Baròmetre s'ha elaborat a partir d'una enquesta molt completa que ha incorporat preguntes de l'eina de càlcul del valor social de les cooperatives.

Gràcies al temps i a la generositat de les cooperatives federades, hem pogut recopilar, un any més, les dades que ens representen. Entre d'altres, hem comprovat que les cooperatives segueixen sent paritàries i participatives, que aposten per la formació i la cooperació entre elles. A més, globalment, el 2017, han augmentat la seva facturació i la seva capacitat per crear ocupació.

A més, sabem que la immensa majoria valora de forma positiva el fet de ser cooperativa i ho comunica àmpliament a clients i entorn directe.

Les conclusions del Baròmetre cooperatiu amb valor social contribueixen a detectar canvis i tendències al nostre sector i, alhora, ens ajuden a configurar programes i accions específiques a la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya.

La nostra voluntat és mantenir el Baròmetre Cooperatiu com una iniciativa regular i seguir encoratjant les cooperatives federades fer l'esforç de respondre-hi.

NOTA METODOLÒGICA

FITXA TÈCNICA

Univers: 554 cooperatives federades

Mostra: 74 cooperatives enquestades (13,4% de l'univers)

Tècnica de recollida de dades: qüestionari online enviat a totes les cooperatives federades

Calendari de la recollida de dades: 19 de març a 19 de juny de 2018

Treball de camp i informe: i-LabSo SCCL

El Baròmetre cooperatiu amb valor social ha estat elaborat per la cooperativa Ilab-so per encàrrec de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya.

DESCRIPCIÓ DOCUMENT

En aquest document es mostra tres tipus de dades:

- a) Dades que fan referència a les cooperatives que han respost l'enquesta en aquesta edició.
- b) Dades que fan referència als valors comparats dels tres últims baròmetres.
- c) Dades que fan referència a una mostra panel de cooperatives que han respost l'enquesta els tres darrers baròmetres.

Les dades que fan referència a les cooperatives que han respost l'enquesta descriuen la situació de les cooperatives durant el 2017. Aquestes dades, com ja ha ocorregut en les edicions anteriors, no estan ponderades per cap criteri perquè, a dia d'avui, no existeixen valors de referència sobre els que poder calibrar la mostra. Amb valors de referència ens estem referint a variables com número de persones treballadores, número de persones sòcies, ingressos totals de les cooperatives... de les que es tingui coneixement complet de l'univers a estudiar.

Les dades que fan referència als valors comparats del tres últims baròmetres s'indiquen en el títol de la gràfica amb el sufix "serie temporal". Aquestes dades proporcionen la visió de conjunt sobre com les cooperatives que han anat responnent

el baròmetre en els darrers tres anys han anat evolucionant. S'ha utilitzat en preguntes comunes dels tres baròmetres.

Per acabar, les dades que fan referència a una mostra panel de cooperatives es corresponen a un conjunt de 23 cooperatives que han respost de forma continuada els tres darrers baròmetres. S'identifiquen perquè a les gràfiques porten el sufix “serie panel” i s'han utilitzat en preguntes sobretot de temàtica societària i econòmica, en què resulta interessant controlar com un mateix conjunt de cooperatives evoluciona al llarg del període. L'objectiu del baròmetre ha de ser, a mesura que es vagin elaborant noves edicions, mantenir i eixamplar el número de cooperatives que, edició rere edició, responen el baròmetre i permeten tenir una visió més acurada sobre l'evolució de les cooperatives de treball a Catalunya.

1

SOCIETARI

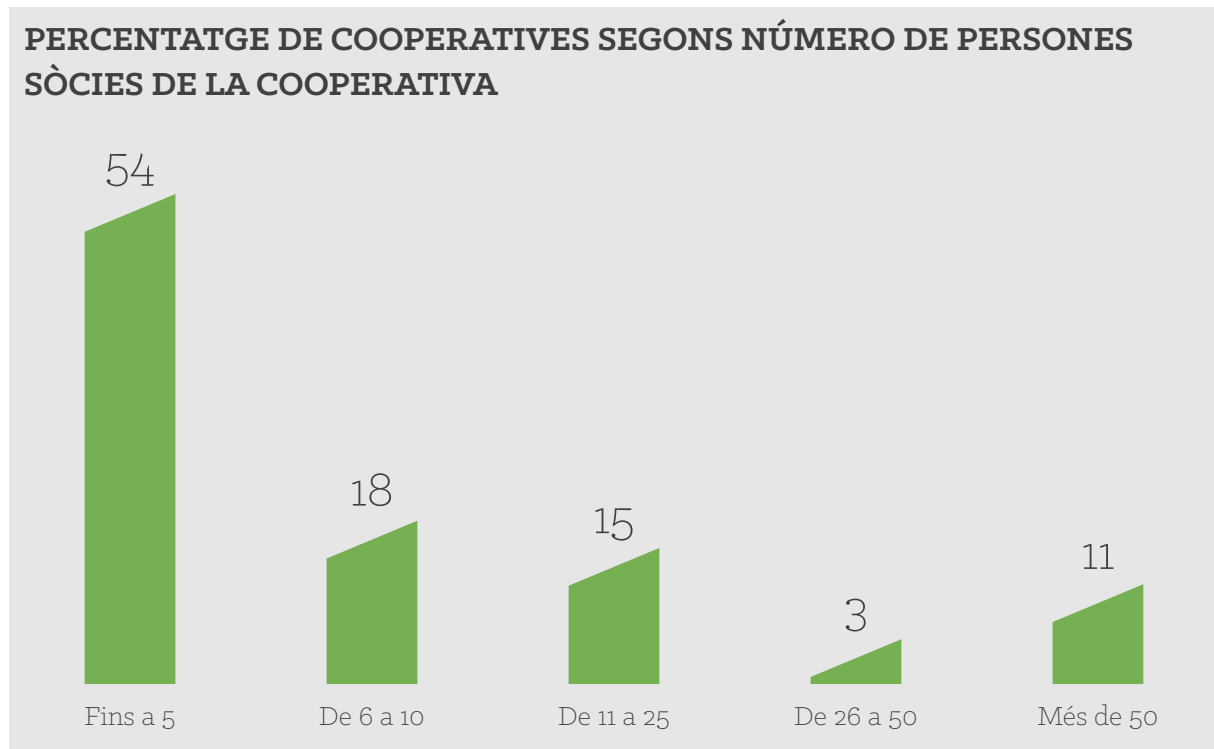
Les cooperatives que han respost el baròmetre són d'una mida reduïda quant al nombre de persones sòcies. Amb una composició mitjana paritària entre dones i homes (entre el 40% i el 60%) i amb una composició bastant rejuenida, les persones sòcies semblen tenir una notable estabilitat a l'empresa, ja que el 45% porten més de 10 anys a la cooperativa.

Amb uns consells rectors formats per 4 persones de mitjana, i uns càrrecs de direcció/gerència i càrrecs intermitjos amb dues persones, la situació és paritària en consell rector i en càrrecs de direcció/gerència. En canvi, en els càrrecs intermitjos no existeix paritat i la balança es decanta cap a les dones. Pel que fa a la composició per edats, les persones més joves es troben infrarepresentades en tots els òrgans de direcció en favor de les persones de mitjana edat (de 34 a 54 anys).

La participació és un tret distintiu de les cooperatives. A les assemblees la participació és de més del 75% de les persones sòcies. Però, a més, en la majoria de les cooperatives existeixen altres canals per la participació de les persones sòcies, en 4 de cada 5 cooperatives, hi ha canals interns per recollir propostes de millora i en 3 de cada 4 tenen mecanismes per avaluar la satisfacció de clients o persones treballadores. En aquest últim cas, les valoracions positives sobre les cooperatives són majoritàries.

PERSONES SÒCIES

PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS NÚMERO DE PERSONES SÒCIES DE LA COOPERATIVA

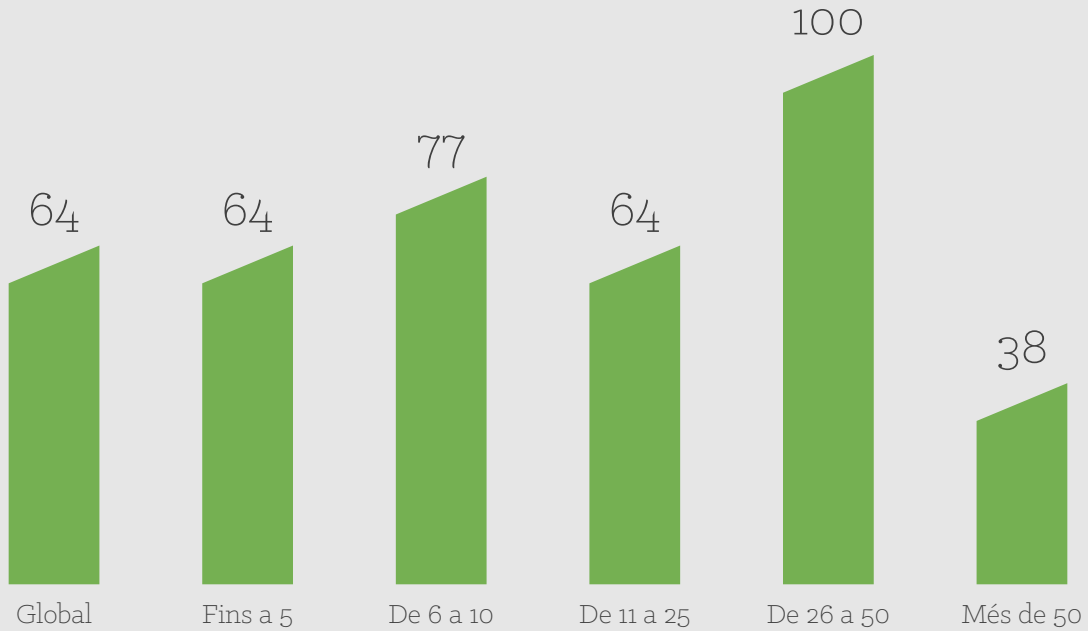

Més de la meitat de les cooperatives tenen fins a 5 persones sòcies.

En el 64% de les cooperatives totes les persones sòcies són treballadores. A les cooperatives més grans, amb més de 50 persones sòcies, és on aquest percentatge és menor.

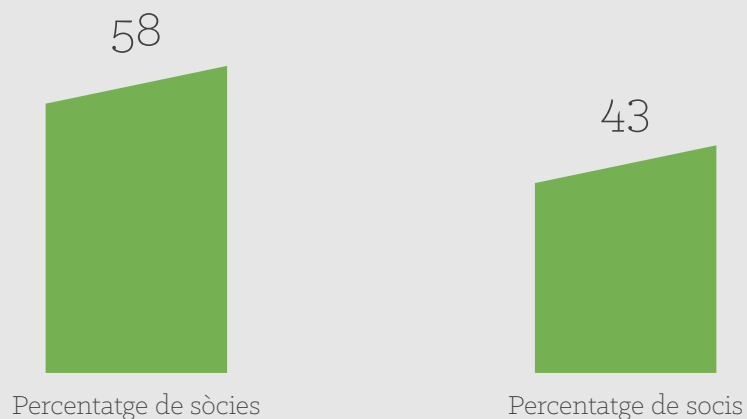
En el cas de les cooperatives de 26 a 50 persones sòcies, on el 100% són sòcies treballadores, hem de tenir en compte que disposem d'un nombre reduït de respostes per aquest grup.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES ON TOTES LES PERSONES SÒCIES SÓN TREBALLADORES DADA GLOBAL I SEGONS NOMBRE DE PERSONES SÒCIES A LA COOPERATIVA

La composició de les cooperatives es troba dins els termes de paritat de gènere. El 58% de les persones sòcies de cooperatives són dones.

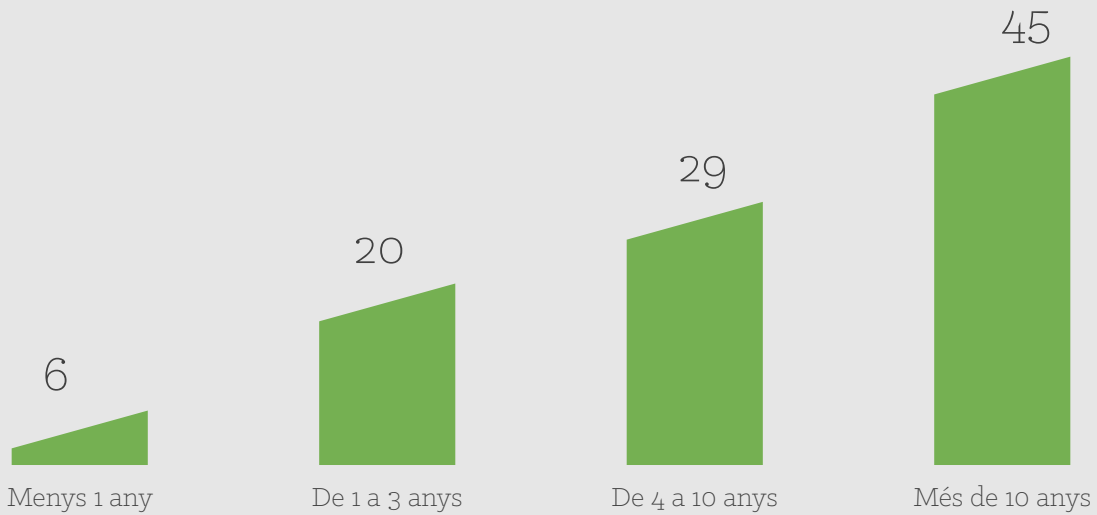
PERCENTATGE DE DONES SÒCIES I HOMES SOCIS DE COOPERATIVES

Dues de cada cinc persones vinculades a les cooperatives són menors de 34 anys, mentre que només el 12% de les persones de cooperatives (aproximadament una de cada 10) són més grans de 54 anys.

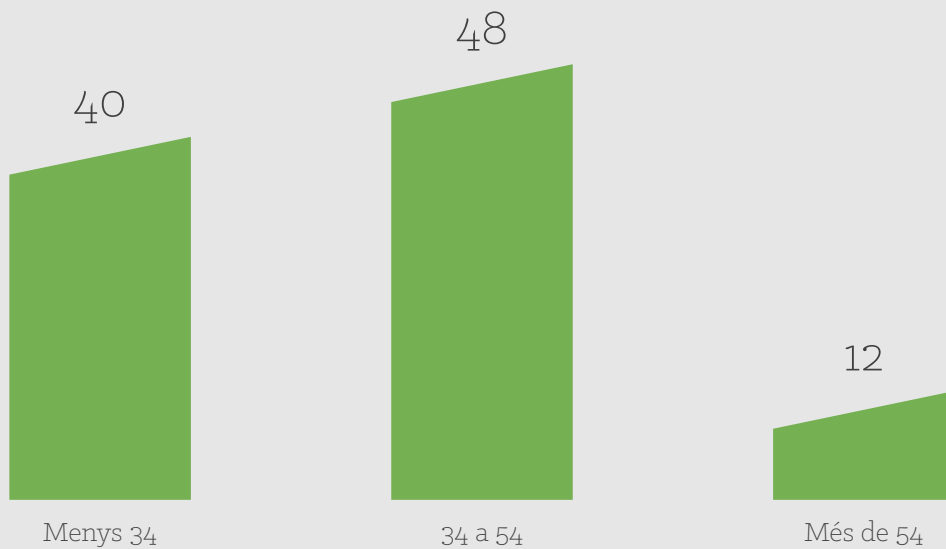
Les persones sòcies tenen una antiguitat remarcable. El 45% porten més de 10 anys a la cooperativa, i només el 6% porten menys d'un any.

PERCENTATGE DE PERSONES SÒCIES SEGONS ANTIGUITAT A LA COOPERATIVA

Dues de cada cinc persones vinculades a les cooperatives són menors de 34 anys, mentre que només el 12% de les persones de cooperatives (aproximadament una de cada 10) són més grans de 54 anys.

PERCENTATGE DE PERSONES VINCULADES A LES COOPERATIVES SEGONS LA SEVA EDAT

ÒRGANS DE DIRECCIÓ

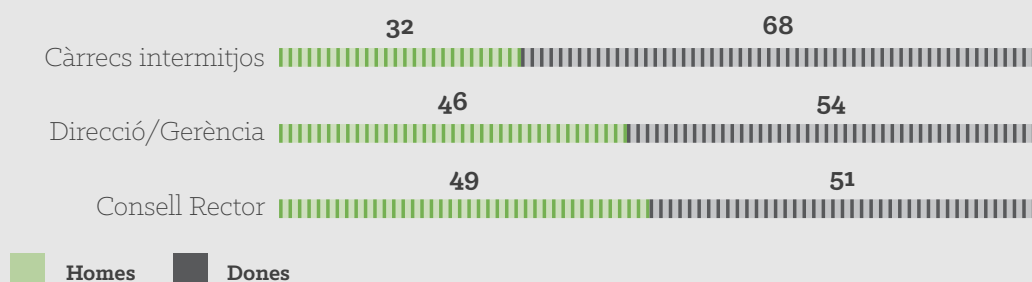
Els consells rectors de les cooperatives estan formats, de mitjana, per 4 persones. Dues persones ocupen càrrecs de direcció o gerència i dues persones són càrrecs intermitjos.

NOMBRE MIG DE PERSONES EN ELS CÀRRECS DE LES COOPERATIVES

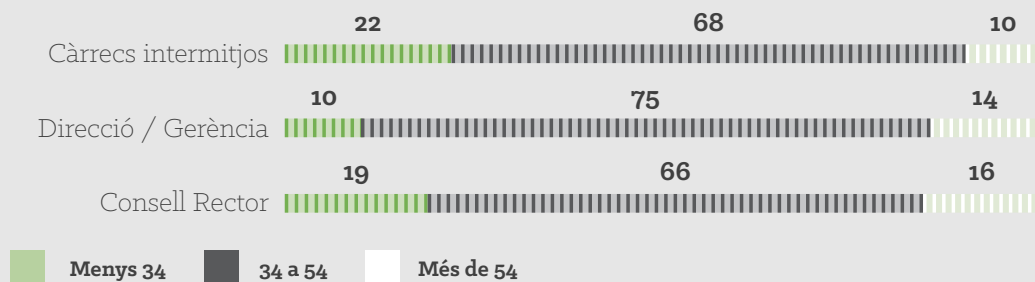
En totes les tipologies de càrrecs analitzats, les dones representen com a mínim la meitat del total de persones que els ocupen. En el cas dels consells rectors i les direccions/gerències, el percentatge és gairebé paritari. En el cas dels càrrecs intermitjos, però, les dones arriben gairebé al 70% de les persones que els ocupen.

PERCENTATGE DE DONES I HOMES EN ELS CÀRRECS DE LES COOPERATIVES

En general, són les persones amb edats entre els 34 i els 54 anys les que ocupen, de forma majoritària, els òrgans a les cooperatives. Els percentatges es troben per sobre, en tots els casos, del percentatge del 48% que representen en el conjunt de cooperatives. Les persones de més de 54 anys es troben representat més o menys com en el còmput global. Per contra, es troba infrarepresentat el grup de persones joves, amb entre un 10% i un 22%.

PERCENTATGE DE PERSONES SEGONS EDAT EN ELS CÀRRECS DE LES COOPERATIVES

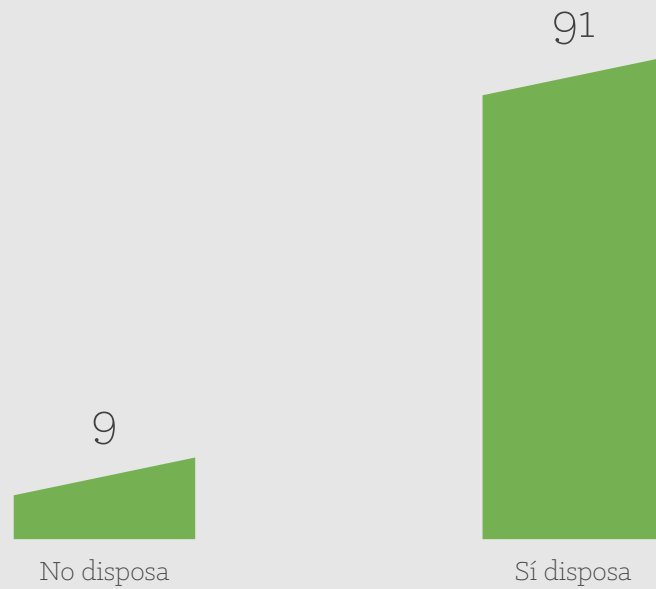

PARTICIPACIÓ

El 76,8% de les persones sòcies de cooperatives participen a les assemblees. Aquest percentatge ha anat fluctuant en els darrers anys entre 10 i 20 punts amunt i avall, segons l'any. En aquesta edició, però, com en altres preguntes del baròmetre, hi ha hagut un canvi en la fórmula de recollida de la informació que pot haver propiciat el descens de 11 punts en relació a l'edició anterior.

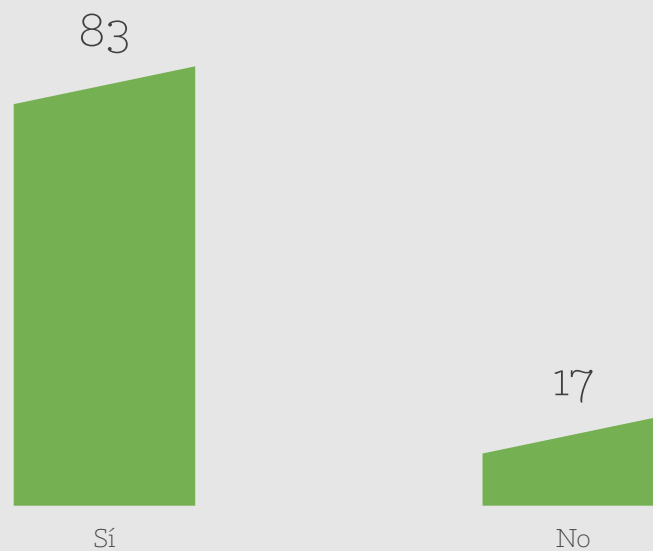
Més enllà dels espais legalment establerts, com pot ser l'assemblea, en el 91% de les cooperatives existeixen espais en els que les persones sòcies poden participar de forma activa.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE DISPOSEN D'ESPAIS ON PODEN PARTICIPAR LES PERSONES SÒCIES

Els canals interns per recollir propostes de millora estan presents en 4 de cada 5 cooperatives. I tres de cada quatre cooperatives compten amb mecanismes per avaluar la satisfacció de clients o de les persones treballadores.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE COMPTEN AMB CANALS INTERNS PER RECOLLIR PROPOSTES DE MILLORA DE LA COOPERATIVA

2

LABORAL

Les cooperatives també són de mida reduïda en relació a les persones que treballen, un 78% d'elles compten amb 25 persones o menys. La majoria de les persones que hi treballen viuen a menys de 50km de la feina i, de mitjana, gairebé dues de cada tres persones treballadores de les cooperatives són sòcies. Les dones representen el 70% del total de persones treballadores, amb un 10% de les cooperatives que estan formades només per dones (cooperatives petites i mitjanes). Les persones treballadores que són sòcies tenen una estabilitat major, mentre que les dades apunten a què les persones treballadores que no són sòcies tenen una rotació major. Les persones treballadores continuen creixent respecte l'any anterior, com també creix el percentatge de cooperatives on augmenten les persones treballadores.

Gairebé dues de cada tres persones treballadores tenen contracte indefinit. La meitat d'aquests són dones. La conciliació a les cooperatives s'ha aplicat per un 38% de les persones que hi treballen, essent la majoria d'aquestes dones.

La forquilla salarial mitjana se situa en el 1,5. Quant al sou en termes de preu hora, de forma general els homes cobren lleugerament més que les dones, tot i que en els càrrecs de direcció/gerència i en els intermitjos són les dones les que cobren lleugerament més que els homes.

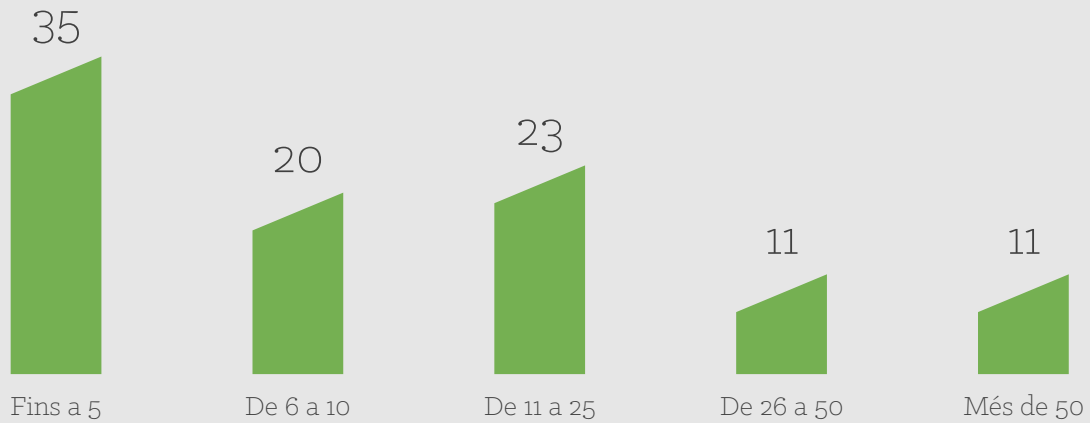
La formació a les cooperatives també és molt generalitzada, ja sigui mitjançant formació de pagament (el 56% de les cooperatives) o formació tant de pagament com gratuïta (65%). La formació que s'ha realitzat ha estat, sobretot, en aspectes tècnics i de gestió empresarial.

PERSONES TREBALLADORES

Les plantilles de persones treballadores a les cooperatives són reduïdes. En el 35% de les cooperatives hi ha fins a 5 persones treballant. Només en el 22% hi ha 26 o més persones treballant.

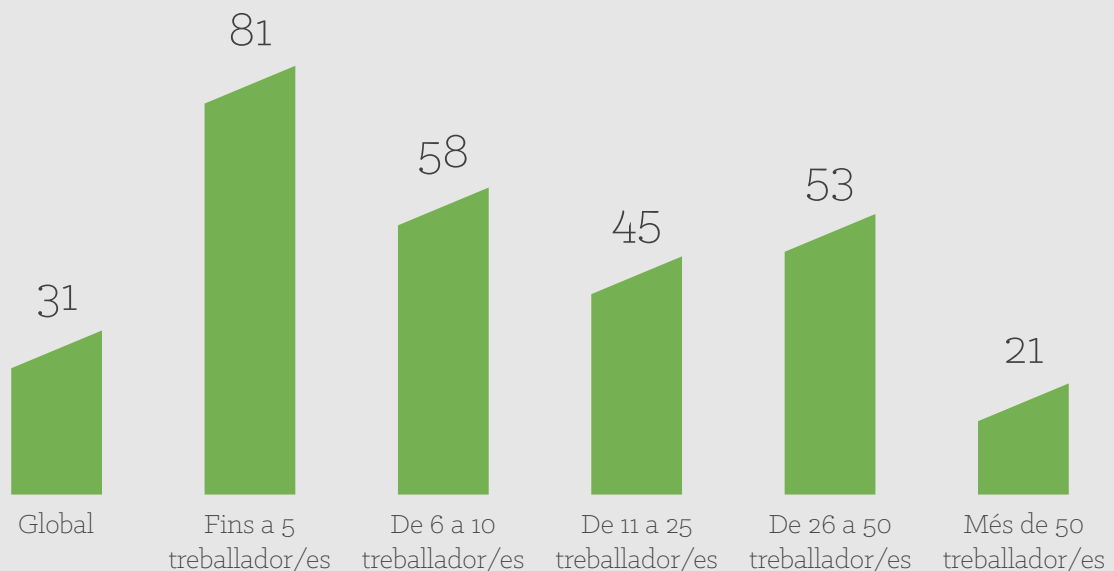
El 88,3% de les persones que treballen a cooperatives viuen a menys de 50km de la feina.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS EL NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES

De mitjana, a les cooperatives hi ha un 61% de persones treballadores sòcies. No obstant això, sobre el total de persones que treballen a cooperatives, el 31% són sòcies. Aquesta diferència s'explica perquè el percentatge de persones treballadores que són sòcies és més elevat a les cooperatives petites que a les grans (en nombre de persones treballadores) però, tanmateix, el nombre total de persones treballant en cooperatives petites és inferior al nombre de persones que treballen en cooperatives grans.

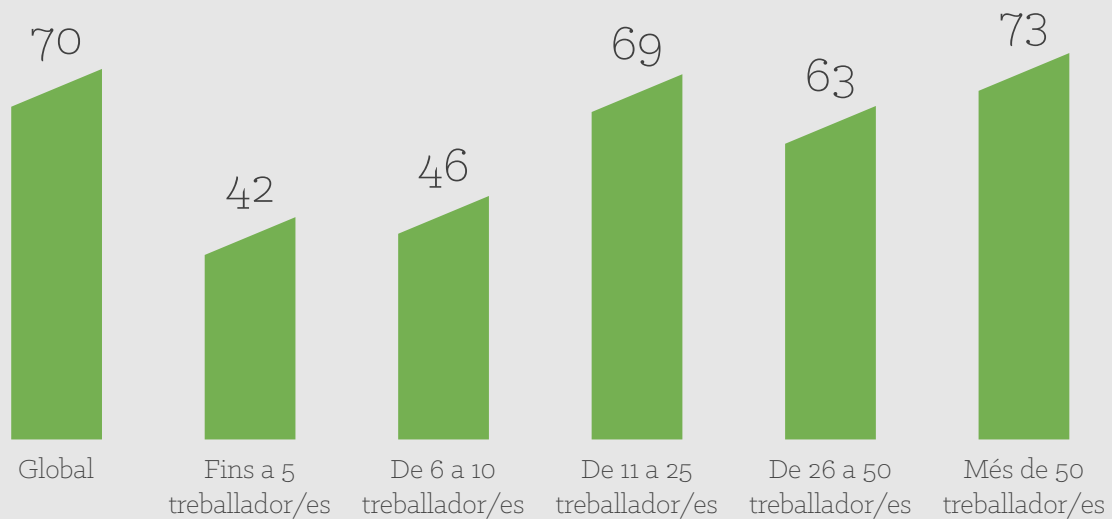
PERCENTATGE DE PERSONES TREBALLADORES QUE SÓN SÒCIES DE LA COOPERATIVA SEGONS NÚMERO DE PERSONES TREBALLADORES DE LA COOPERATIVA

El 70% de les persones que treballen a les cooperatives són dones. Aquest percentatge varia segons el nombre de persones treballadores que té la cooperativa, des del 42% de dones a les cooperatives que tenen un màxim de 5 persones treballadores, fins al 73% en les cooperatives de més de 50 persones treballadores.

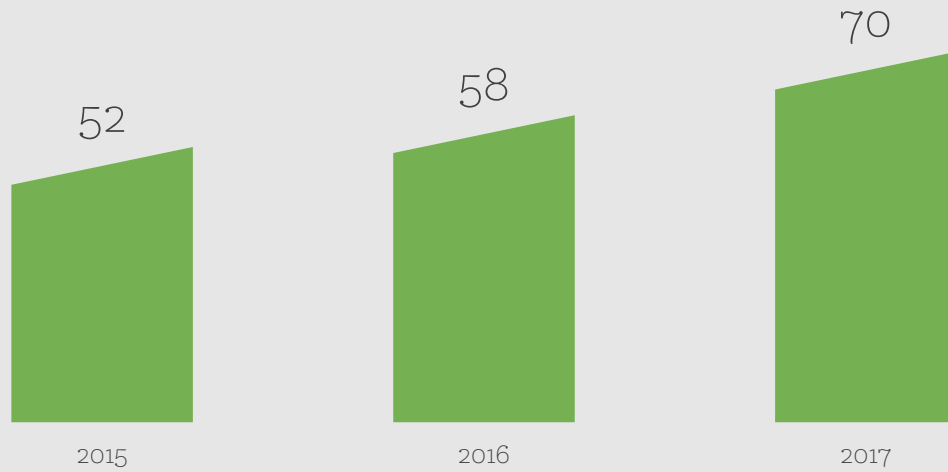
En conjunt, hi ha un 10% de cooperatives on només treballen dones. Aquestes es troben en el grup de cooperatives de fins a 5 persones treballadores i en el grup de 11 a 25 persones treballadores.

PERCENTATGE DE DONES SOBRE EL TOTAL DE PERSONES TREBALLADORES. DADA GLOBAL I SEGONS NÚMERO DE PERSONES TREBALLADORES

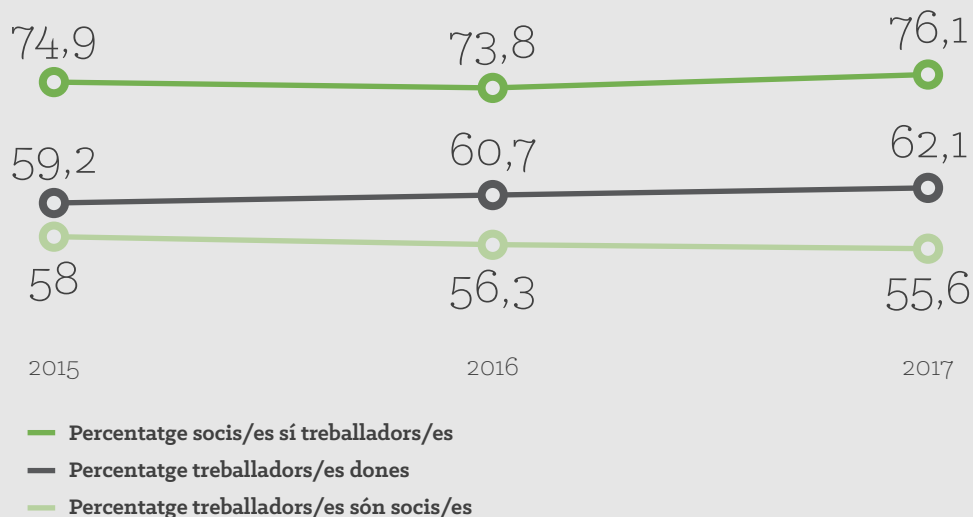
El percentatge de dones treballadores a les cooperatives ha anat en augment en els darrers tres baròmetres. La dada actual es troba fora de la forquilla de paritat, ja que el percentatge de dones supera el 60%.

EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE DONES SOBRE EL TOTAL DE PERSONES TREBALLADORES

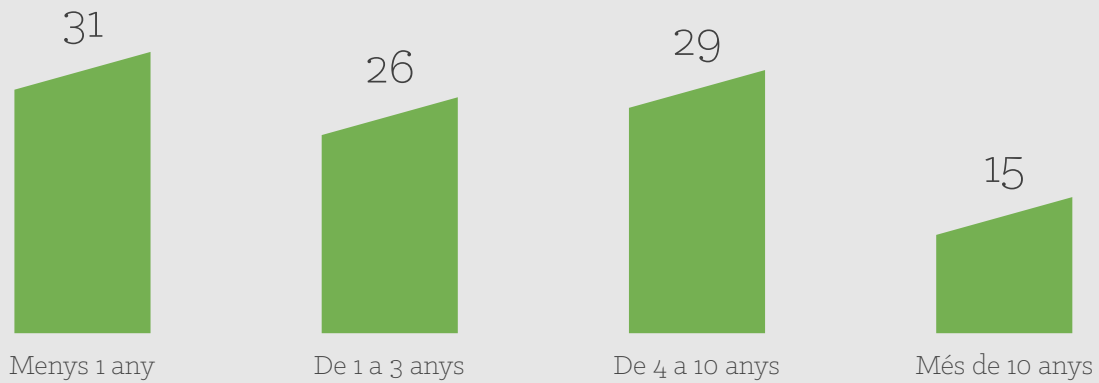
Amb dades panel del baròmetre es pot observar com el percentatge de dones també manté aquesta tendència a l'alça, el percentatge de persones sòcies treballadores, tot i tenir una tendència irregular, ha crescut en aquest darrer any i el percentatge de persones treballadores que són sòcies manté una lleu tendència a decreïxer.

EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE PERSONES TREBALLADORES QUE SÓN SÒCIES, DE PERSONES TREBALLADORES QUE SÓN DONES I DE PERSONES SÒCIES QUE TREBALLEN

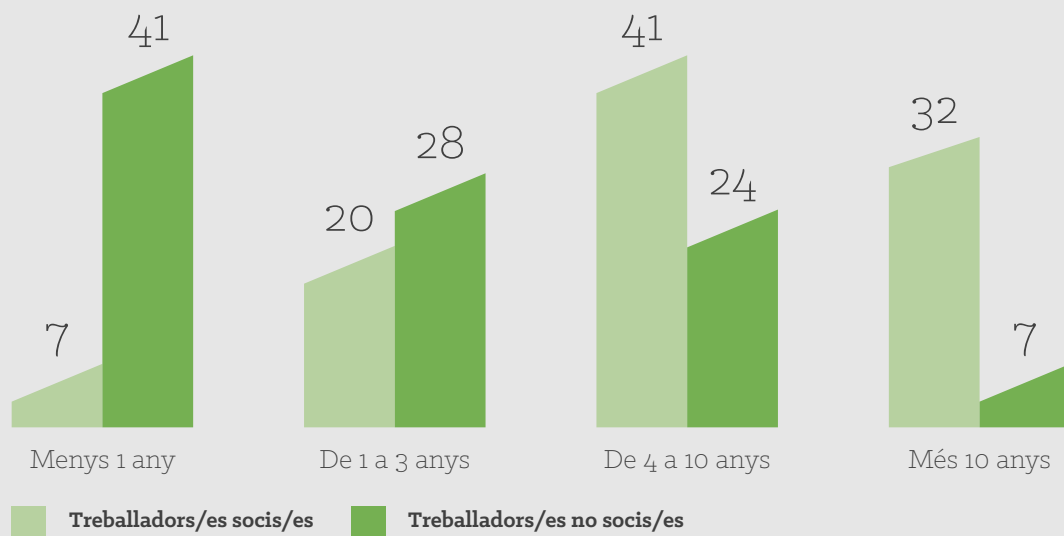
Les persones treballadores que porten a les cooperatives més de 10 anys representen només el 15% del total de persones treballadores. Gairebé 2 de cada 3 persones treballadores a la cooperativa porten 3 anys o menys.

PERCENTATGE DE PERSONES TREBALLADORES SEGONS ANTIGUITAT A LA COOPERATIVA

Distingint entre persones treballadores sòcies i no sòcies, el 53% de les primeres porta 4 anys o més a la cooperativa mentre que el 69% de les segones porten 3 anys o menys treballant-hi.

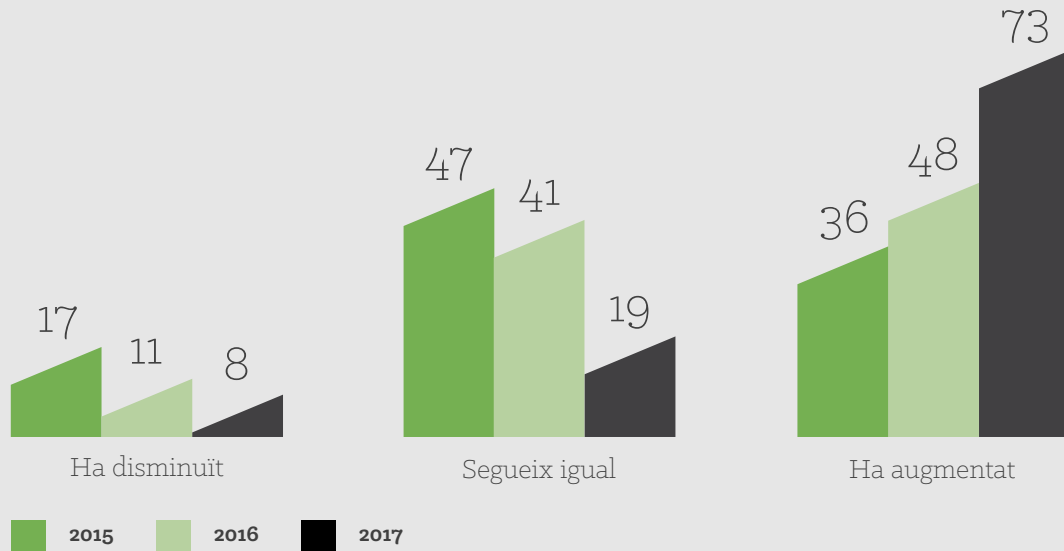
PERCENTATGE DE PERSONES TREBALLADORES SEGONS ANTIGUITAT A LA COOPERATIVA DEPENDENT DE SI SÓN SÒCIES O NO SÒCIES

En la majoria de cooperatives (73%), el nombre de persones treballadores ha augmentat en relació a l'any passat. En gairebé un 20% s'ha mantingut i només en un 8% el nombre de persones treballadores ha disminuït.

El percentatge de cooperatives que han augmentat les persones treballadores respecte l'any anterior té una tendència creixent en els darrers tres baròmetres.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS SI EL NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES HA AUGMENTAT, SEGUEIX IGUAL O HA DISMINUÏT RESPECTE L'ANY PASSAT

CONDICIONS LABORALS

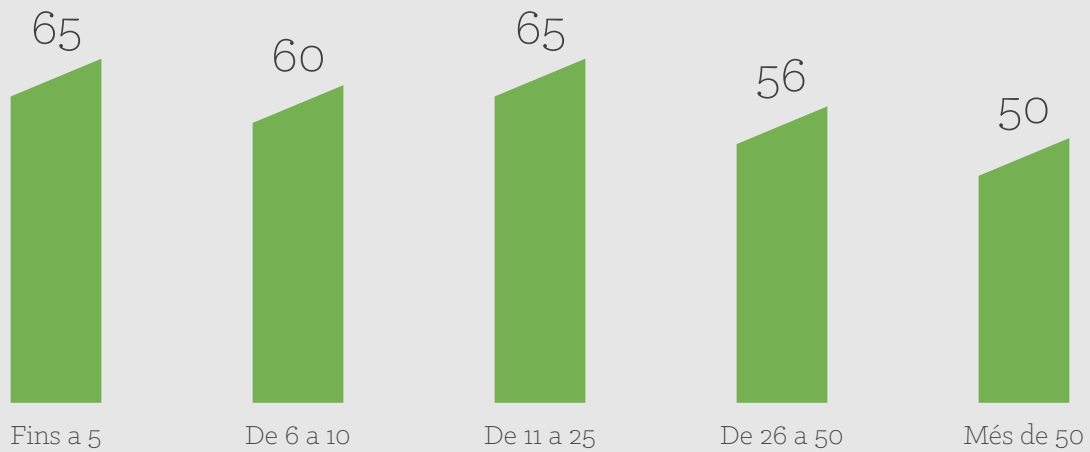
El 60% de les persones treballadores de cooperatives tenen contracte indefinit. D'aquestes, més de la meitat (57%) són dones.

PERCENTATGE DE PERSONES TREBALLADORES AMB CONTRACTES INDEFINITS. DADA GLOBAL I SEGONS GÈNERE

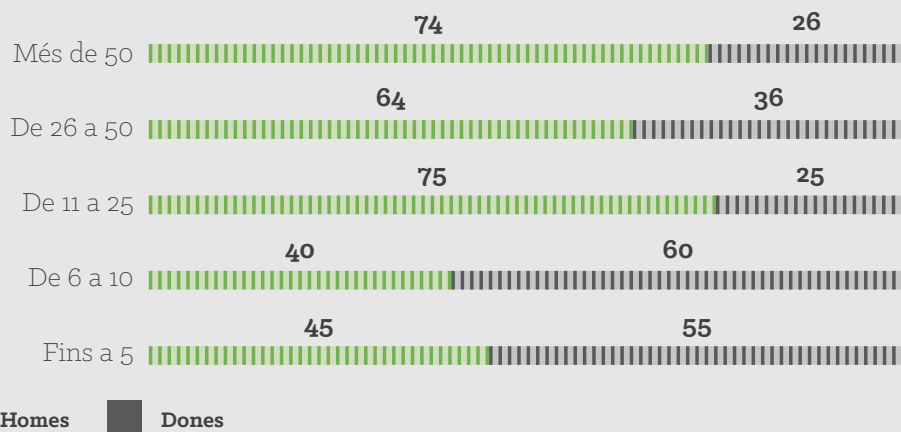
El percentatge de contractes indefinits és bastant estable en relació al nombre de persones treballadores de la cooperativa. Aquest és menor en les cooperatives de més de 50 persones treballadores.

PERCENTATGE DE CONTRACTES INDEFINITS SEGONS NÚMERO DE PERSONES TREBALLADORES

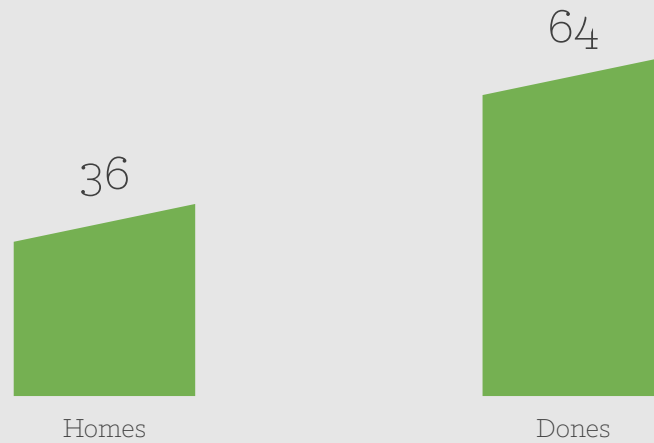
El nombre de contractes indefinits de dones és menor en les cooperatives amb més persones treballadores.

PERCENTATGE DE CONTRACTES INDEFINITS DE DONES I D'HOMES SEGONS EL NOMBRE DE PERSONES TREBALLADORES DE LA COOPERATIVA

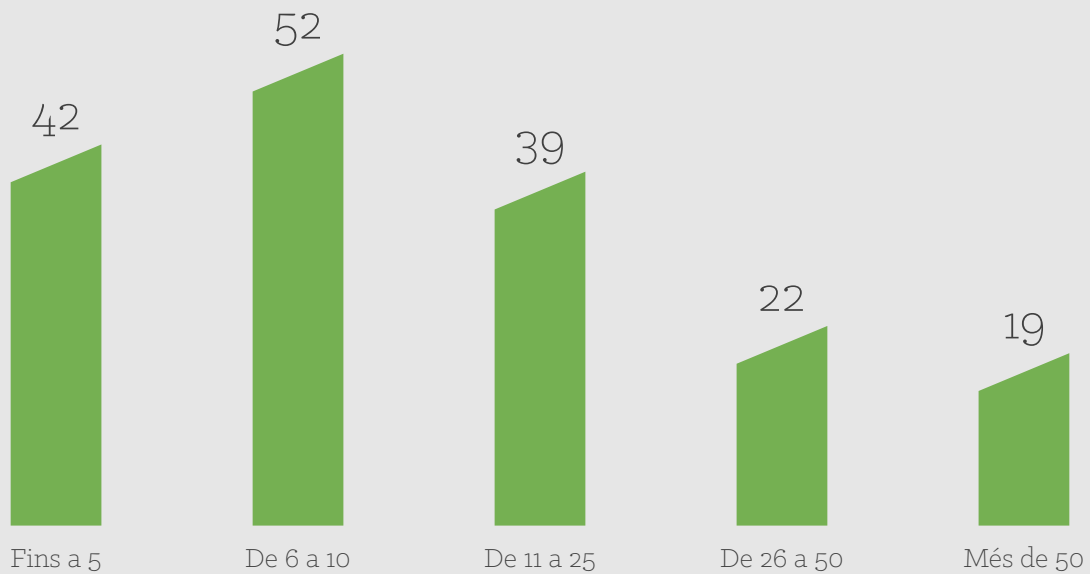
De mitjana, a les cooperatives el 36% de les persones que hi treballen han aplicat alguna mesura de conciliació en el darrer any. De les persones que l'han aplicat, el 64% eren dones i només un 34% eren homes. En relació al propi gènere, aquests percentatges passen a ser un 45% de les dones i un 42% dels homes.

PERCENTATGE DE DONES I HOMES QUE HA APLICAT MESURES DE CONCILIACIÓ SOBRE EL TOTAL DE PERSONES QUE LES HAN APLICAT

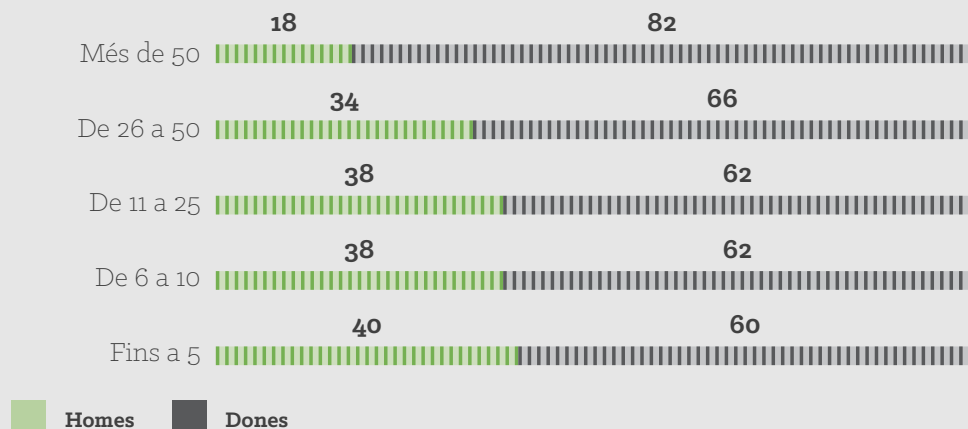
És en les cooperatives amb un nombre de persones treballadores inferior on el percentatge de persones que apliquen mesures de conciliació és més elevat.

PERCENTATGE DE PERSONES QUE HAN APLICAT MESURES DE CONCILIACIÓ SEGONS EL NÚMERO DE PERSONES TREBALLADORES

El percentatge d'homes que apliquen mesures de conciliació és més gran a mesura que disminueix el nombre de persones treballadores a la cooperativa. Aquest percentatge arriba al 40% en les cooperatives de fins a 5 persones treballadores i, en canvi, es troba per sota del 20% en les cooperatives de més de 50 persones treballadores.

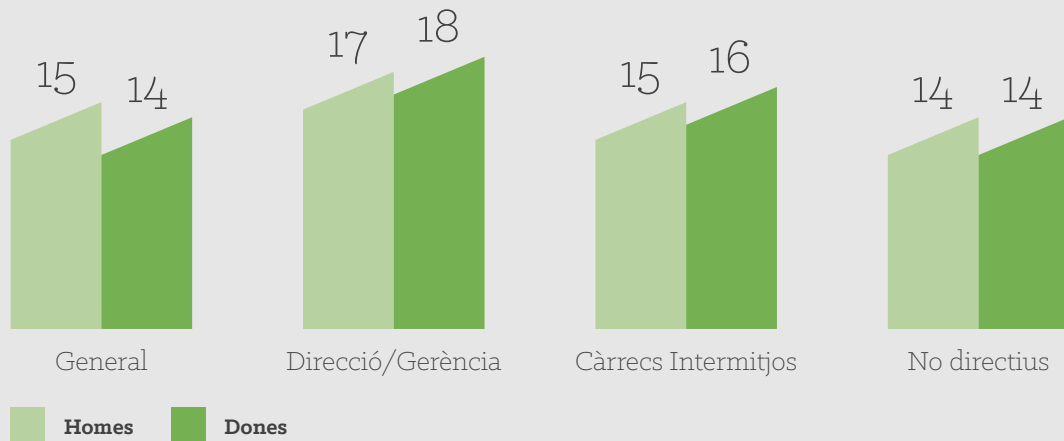
PERCENTATGE DE PERSONES QUE HAN APLICAT MESURES DE CONCILIACIÓ PER GÈNERE SEGONS EL NÚMERO DE PERSONES TREBALLADORES DE LA COOPERATIVA

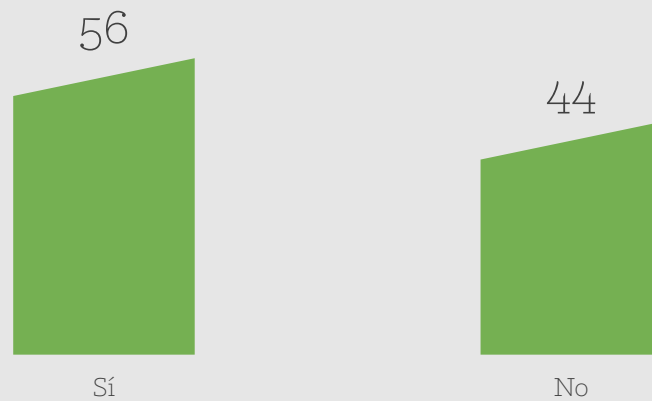
SALARIS

La forquilla salarial mitjana és de 1,5 per les persones que treballen a les cooperatives de treball. La forquilla és més reduïda a les cooperatives amb menys persones treballadores, essent molt propera a 1, i augmenta a mesura que augmenta el nombre de persones treballadores, passant per 1,9 i arribant a 2,6 en el tram de més de 50 persones treballadores.

Les persones que tenen càrrecs de direcció/gerència són les que tenen, de mitjana, un sou/hora més elevat, seguit dels càrrecs intermitjos. En termes de gènere i pel global de les persones treballadores, els homes tenen un sou/hora lleugerament superior a les dones. En el cas de la direcció/gerència i els càrrecs intermitjos, però, les dones tenen el sou/hora lleugerament superior als homes. La diferència en el preu/hora general s'explica perquè, tot i que a càrrecs de direcció/gerència i intermitjos hi ha més dones que homes, són molt poques les persones que ocupen aquests càrrecs i en canvi són moltes les persones amb càrrecs no directius, on també són moltes les dones. Aquesta distribució de les persones és la que explica les diferències en les mitjanes.

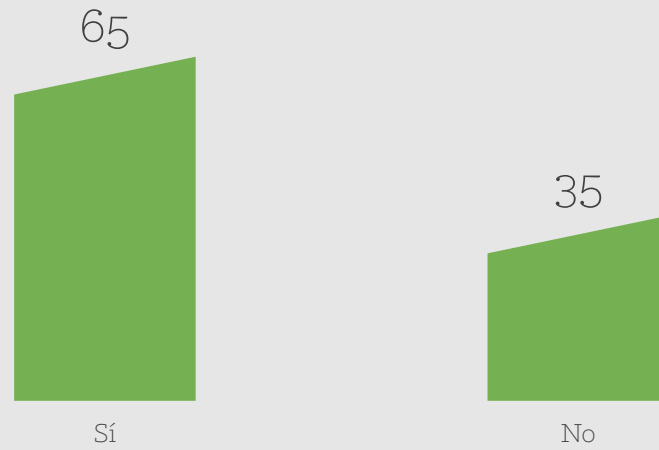
SOU/HORA MIG SEGONS CÀRREC I GÈNERE**FORMACIÓ**

El 56% de les cooperatives han realitzat despesa en formació. De mitjana, la despesa en formació de les cooperatives representa el 0,5% dels ingressos de l'any.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT DESPESA EN FORMACIÓ

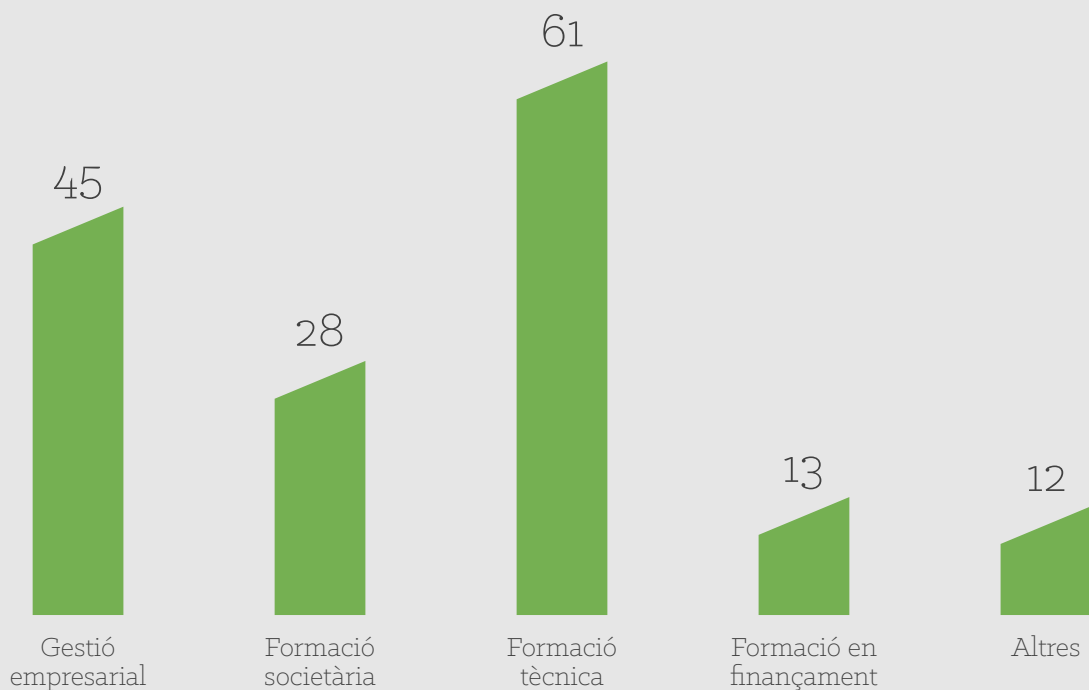
En canvi, el nombre de cooperatives que han dedicat hores a formació és més elevat. Una de cada tres cooperatives han fet formació durant el 2017.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN DEDICAT HORES A FORMACIÓ, ENCARA QUE AQUESTA SIGUI GRATUÏTA

De les cooperatives que han realitzat formació, el 61% ho ha fet en aspectes tècnics, el 45% en gestió empresarial i el 28% en aspectes societaris.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAR FORMACIÓ EN DIFERENTS ÀMBITS

Una mica més de la meitat de les cooperatives creu necessari reforçar, mitjançant formació, aspectes comunicatius. La segueixen, en aquest ordre, el màrqueting, les vendes, les idees de negoci o nous productes i l'àmbit econòmic i financer.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE CREUEN NECESSARI REFORÇAR DETERMINATS ÀMBITS AMB FORMACIÓ

3

EMPRESARIAL

Les cooperatives actuen sobretot en l'àmbit local, tant municipal, com comarcal/provincial o de barri/districte. A més, l'àmbit d'actuació ha estat estable en aquests dos darrers anys.

La majoria de cooperatives realitza algun tipus de cooperació empresarial, sobretot buscant la complementarietat i/o sinergies amb altres empreses. De la mitjana de 16 cooperacions anuals per cooperativa, la subcontractació i externalització de tasques és la més extensa i la que més es realitza amb altres cooperatives.

La planificació anual de la despesa i la planificació estratègica són els dos instruments més comuns en la gestió de les cooperatives. En el pla de comunicació exterior, gairebé la totalitat de les cooperatives comuniquen el fet de ser-ho, fent una valoració positiva sobretot pel valor afegit que això aporta pels seus clients.

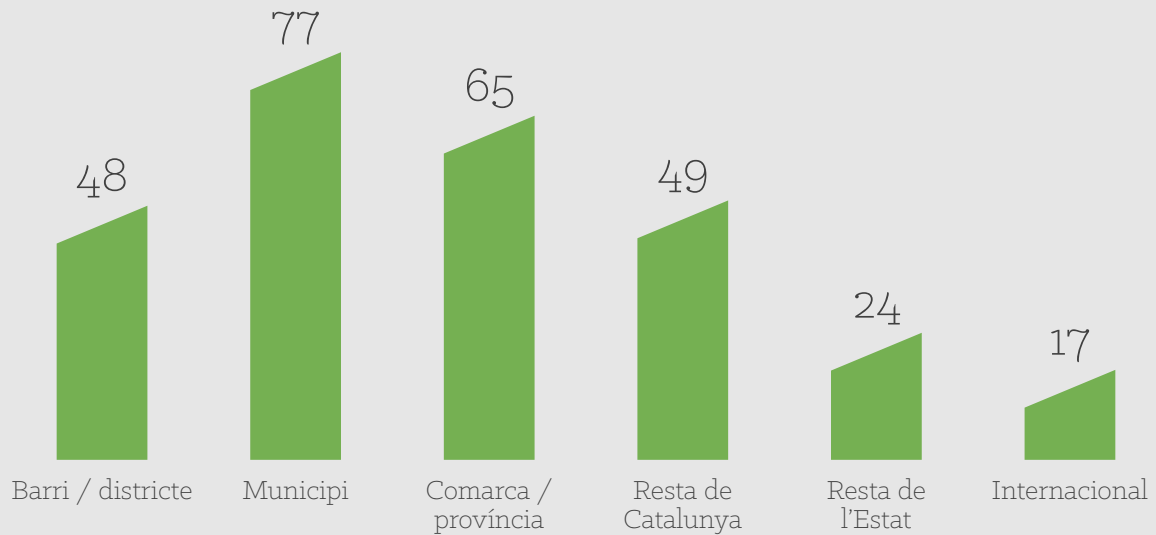
La venda internacional de serveis i productes la realitzen el 14% de les cooperatives, a les que els suposa el 6,5% des ingressos totals anuals.

Les cooperatives també innoven, amb una inversió anual que ronda el 3,9% dels ingressos del curs. El 70% realitza innovacions de caire tecnològic, mentre que el 63% inverteix en innovacions no tecnològiques i el 66% inverteix en la millora de la qualitat dels productes o serveis.

ÀMBIT D'ACTUACIÓ

L'àmbit territorial en el que més treballen les cooperatives és en el local, tant el municipi (77%) com la comarca/província (65%). No arriben a la meitat les cooperatives que actuen, de forma més concreta, en els barris o districtes ni en el conjunt de Catalunya. Només una de cada quatre cooperatives treballa a nivell de l'Estat i només una de cada sis cooperatives treballa a nivell internacional.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE DESENVOLUPA ACTIVITAT EN CADASCUN DELS ÀMBITS

Dues de cada tres cooperatives mantenen el mateix àmbit d'actuació que el 2016, mentre que una de cada 3 l'ha expandit.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS SI HAN MODIFICAT EL SEU ÀMBIT MAJORITARI D'ACTUACIÓ

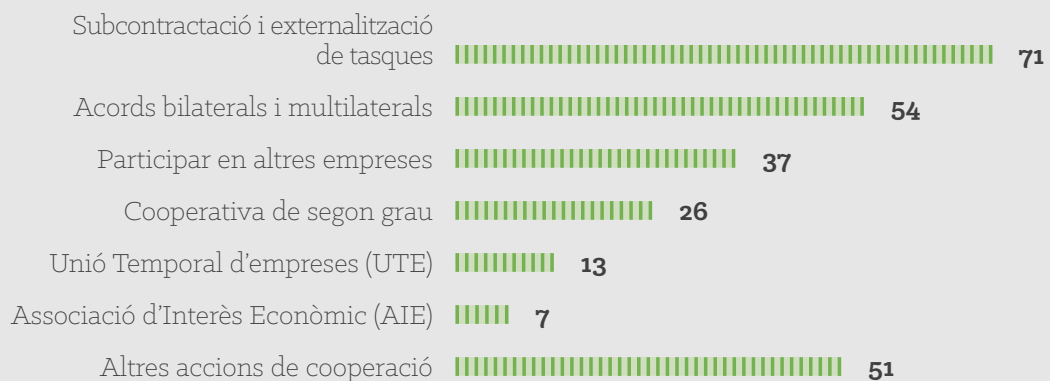

COOPERACIÓ EMPRESARIAL

El 85% de les cooperatives han realitzat algun tipus de cooperació empresarial durant el 2017. De mitjana, s'han realitzat 16 cooperacions per cooperativa durant l'any.

La subcontractació i externalització de tasques és la cooperació empresarial que més han realitzat les cooperatives (un 71% de les que han realitzat cooperació). El segueixen els acords bilaterals i multilaterals, amb més de la meitat de les cooperatives. Una de cada tres cooperatives participa en altres empreses mentre que una de cada cinc cooperatives ha format part d'una cooperativa de segon grau.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT CADASCUN DELS TIPUS DE COOPERACIÓ EMPRESARIAL

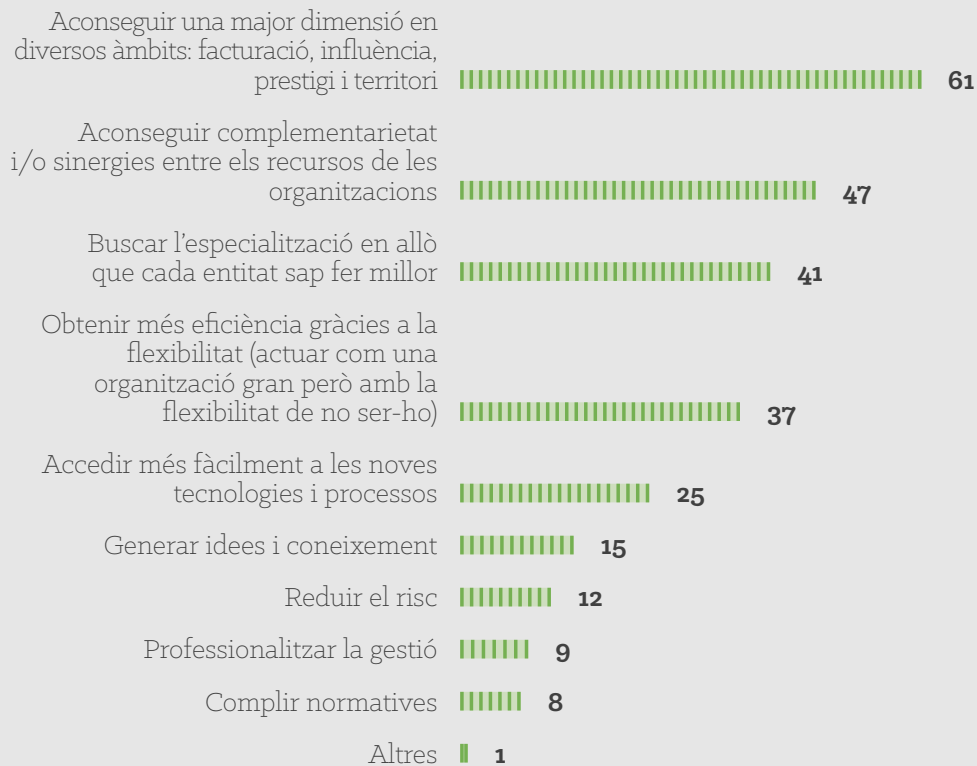
La cooperació empresarial s'ha realitzat sobretot amb altres cooperatives, representant el 50% de la subcontractació i externalització i el 42% dels acords bilaterals. Una de cada tres cooperatives ha subcontractat o externalitzat també a empreses mercantils.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE COOPEREN AMB CADASCUNA DE LES FORMES JURÍDIQUES (% SOBRE EL PRESSUPOST)

	SCCL	Associacions	Fundacions	SLL	SA/SL	Altres
Acords bilaterals i multilaterals	42	26	18	2	12	14
Subcontractació i externalització de tasques	50	16	5	5	33	17
Unió Temporal d'empreses (UTE)	28	8	3	2	3	3
Associació d'Interès Econòmic (AIE)	4	4	4	0	0	0
Cooperativa de segon grau	0	2	0	0	0	0
Altres accions de cooperació	38	16	5	3	3	17

Per a dues de cada tres cooperatives, la cooperació empresarial busca aconseguir complementarietat i/o sinergies entre els recursos de les organitzacions. El segueixen, com a objectius, generar idees i coneixement (47%), buscar l'especialització en allò que cada entitat sap fer millor (41%) i aconseguir una major dimensió en diversos àmbits (37%).

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN INDICAT PERSEGUIR ELS DIFERENTS POSSIBLES OBJECTIUS DE LA COOPERACIÓ EMPRESARIAL

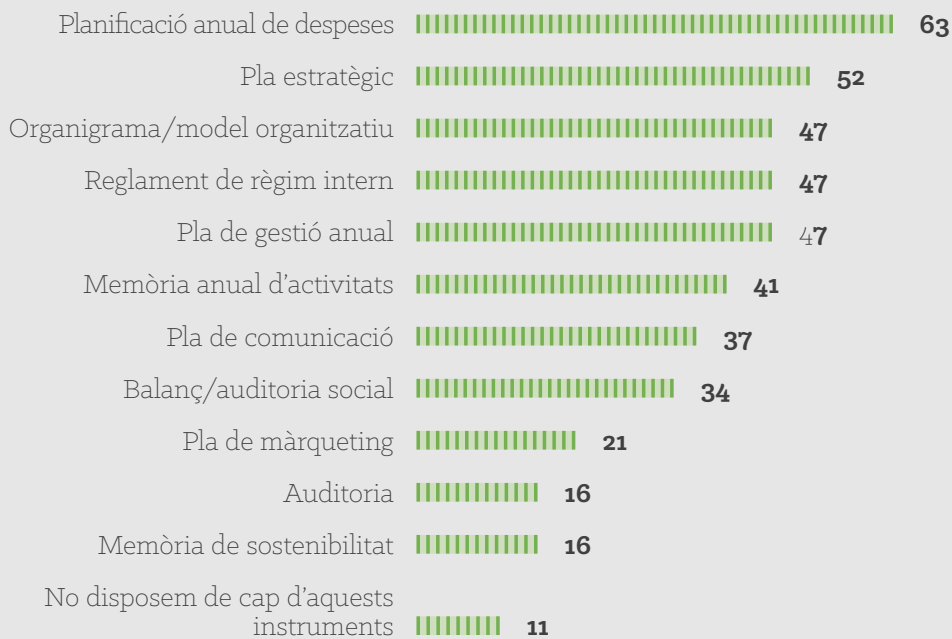

INSTRUMENTS I COMUNICACIÓ

La planificació anual de despeses es troba present en una de cada tres cooperatives. Al voltant de la meitat de les cooperatives dispose d'un pla estratègic, un organigrama/ model organitzatiu, un reglament de règim intern i un pla de gestió anual.

Un 11% de les cooperatives no disposen de cap dels documents sobre els que se'ls ha preguntat.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE DISPOSA DELS INSTRUMENTS INTERNS DEL LLISTAT

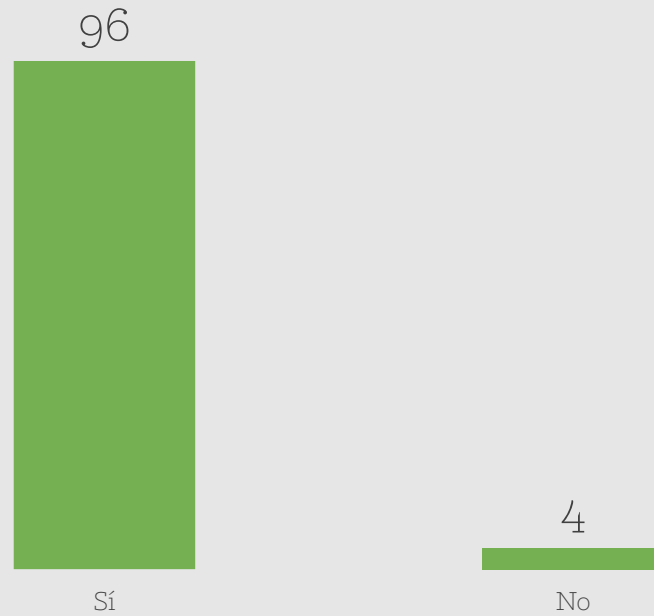
Gairebé la totalitat de cooperatives (96%) comuniquen el fet que són cooperativa. En la valoració d'aquesta comunicació, en general pesen més els aspectes positius que els negatius. Com a negatiu, destaquen tres:

- Hi ha molt desconeixement sobre què és una cooperativa i s'ha d'estar explicant contínuament.
- Algunes de les persones que sí que tenen alguna noció, l'associen a una forma poc àgil en la presa de decisions.
- En alguns tràmits amb l'administració pública, sobretot en el cas de les cooperatives amb les persones sòcies en règim d'autònoms i la justificació de les nòmines sense Tcs.

Per contra, són moltes les cooperatives que han remarcat aspectes positius, que podem resumir en:

- El fet de ser cooperativa es percep com a valor afegit pels clients, en una època en què, a més, es coneix i es parla més de l'economia social, per:
 - Major implicació de les persones
 - Menor rotació.
 - Major qualitat.
 - Gestió empresarial més sostenible.

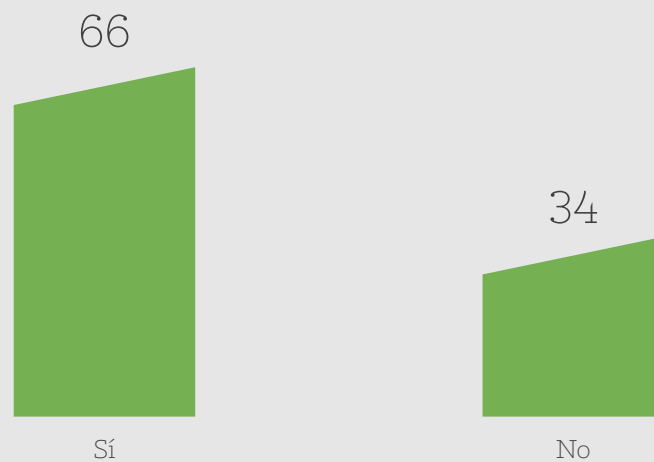
PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE COMUNIQUEN EL FET DE SER COOPERATIVES

INTERNACIONALITZACIÓ

El 17% de les cooperatives han realitzat vendes internacionals de productes o serveis. De mitjana, els ingressos per vendes internacionals suposen el 6,5% del total d'ingressos de les cooperatives, amb un volum mitjà de 76.567€.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT VENDES INTERNACIONALS DE PRODUCTES O SERVEIS

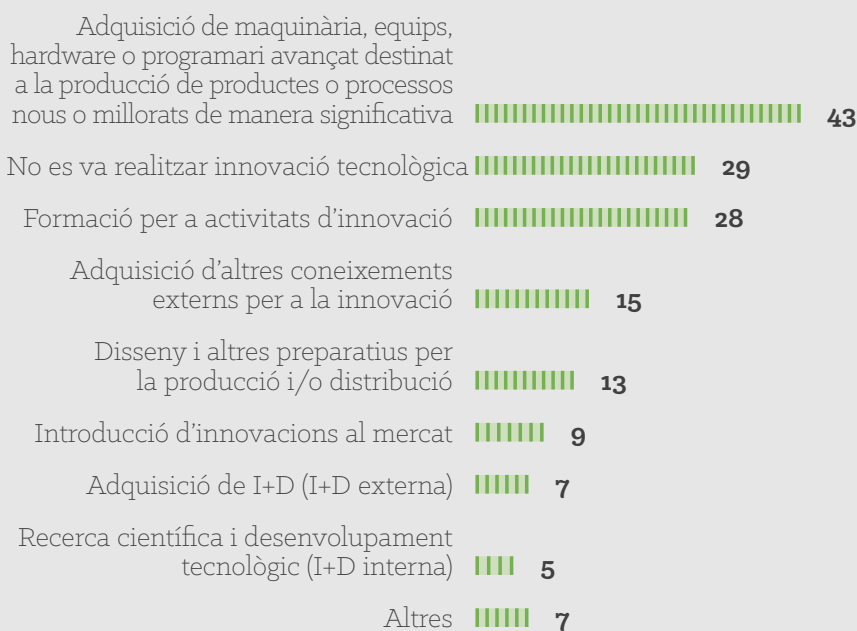

INNOVACIÓ

La despesa en innovació a les cooperatives representa, de mitjana, un 3,9% sobre el total d'ingressos de 2017. Aquesta despesa es pot haver realitzat en àmbits tecnològics o no tecnològics.

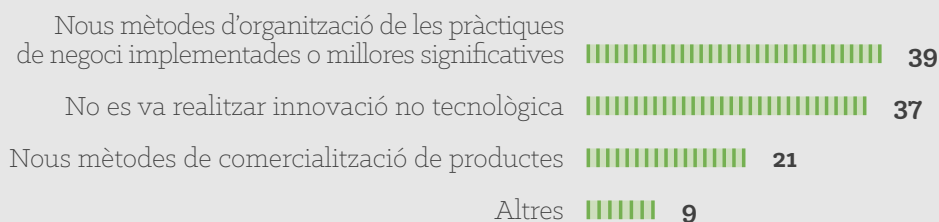
El 70% de les cooperatives han realitzat algun tipus d'innovació tecnològica. El 43% han adquirit maquinari, equips, hardware o programari destinat a la producció de productes o processos nous.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT DIFERENTS TIPUS D'INNOVACIÓ NO TECNOLÒGICA

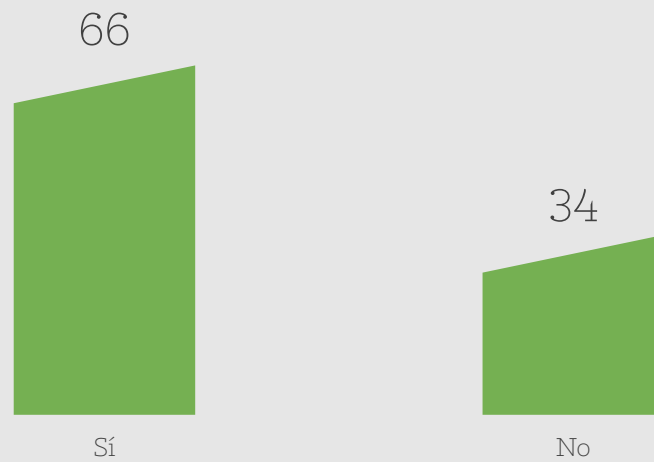
Dues de cada tres cooperatives han realitzat algun tipus d'innovació no tecnològica. El més comú, amb gairebé un 40% de cooperatives, és la implantació de nous mètodes d'organització de les pràctiques de negoci implementades o millores significatives en els mètodes ja existents.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT DIFERENTS TIPUS D'INNOVACIÓ NO TECNOLÒGICA

Dues de cada tres cooperatives han realitzat inversió en la millora de la qualitat dels productes o serveis que realitzen. La mitjana d'inversió realitzada, en relació als ingressos de 2017, és del 2,6%.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE REALITZEN INVERSIÓ EN LA MILLORA DE LA QUALITAT DELS PRODUCTES O SERVEIS?

4

ECONÒMIC I FINANCER

Una tercera part de cooperatives es troben entre els 50.000€ i 250.000€ anuals d'ingressos, i aproximadament una altra tercera part entre 250.000€ i 1.000.000€, millorant, en gairebé tots els casos, els resultats de l'exercici anterior. El 82% de les cooperatives ha tancat l'exercici de 2017 amb excedent.

Les cooperatives tenen un 20% de proveïdors de l'economia social, en els que fan el 21% de la despesa total. Els proveïdors de proximitat representen el 56%, tot i que la despesa associada és del 46%. El termini de pagament de les cooperatives als seus proveïdors és de 22 dies.

Dues de cada tres cooperatives han realitzat inversions durant el 2017, amb una mitjana del 3,4% sobre els ingressos de l'any.

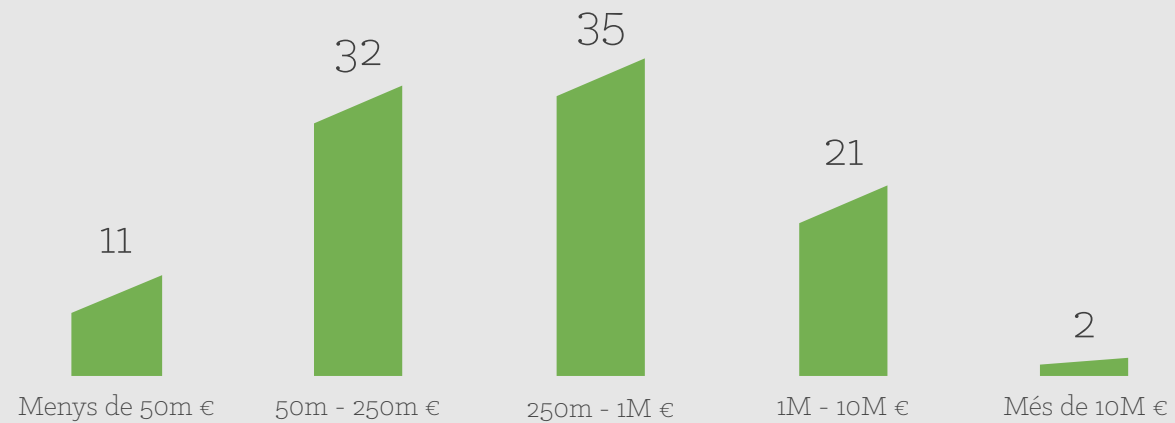
El finançament ha estat necessari per a una de cada tres cooperatives. L'avançament de factures ha estat el tipus de finançament més sol·licitat i la banca tradicional el principal mitjà d'aconseguir-lo.

L'administració pública és clienta del 78% de les cooperatives, suposant el 53,5% dels ingressos totals. L'administració que més contracta cooperatives és la local, seguida de la Generalitat.

INGRESSOS

Una de cada 10 cooperatives té uns ingressos anuals menors a 50.000€. Gairebé repartides a terços es troben les cooperatives amb ingressos entre els 50.000€ i 250.000€ i les que es troben entre 250.000€ i 1.000.000€.

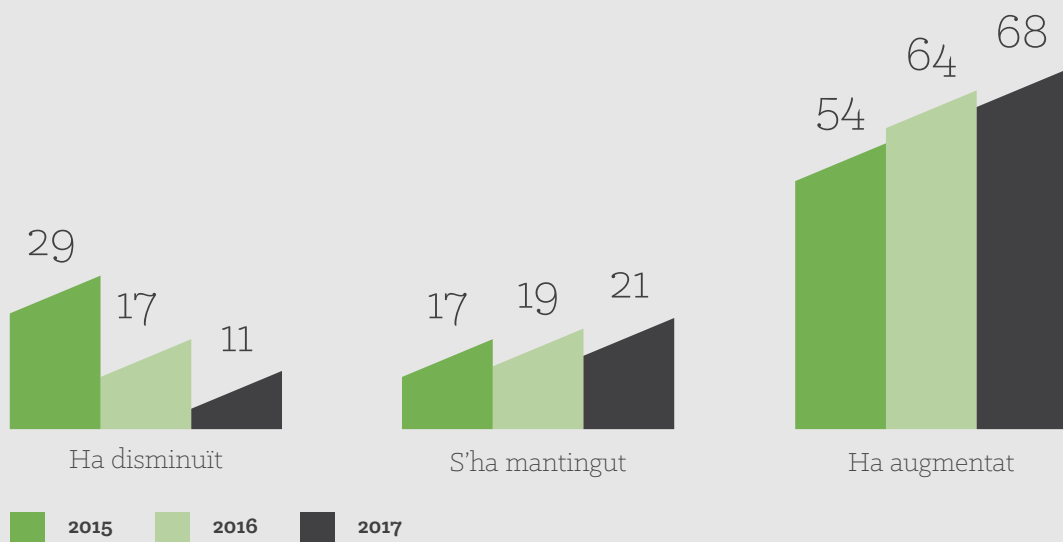
PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS EL TRAM D'INGRESSOS DURANT EL 2017

Gairebé la totalitat de les cooperatives (91%) ha mantingut o ha millorat la facturació respecte el 2016. Dues de cada tres cooperatives han augmentat la facturació.

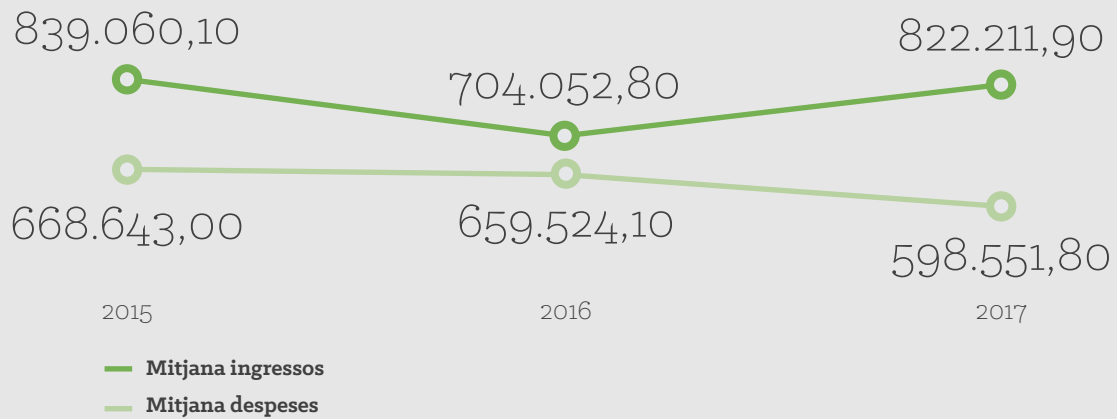
A dues de cada tres cooperatives, la facturació ha augmentat en aquest darrer any. En els tres últims baròmetres, aquesta variable ha mantingut una tendència en augment, passat del 54% de les cooperatives al 68% actual.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN AUGMENTAT, HAN MANTINGUT I HAN DISMINUÏT LA SEVA FACTURACIÓ EN RELACIÓ A L'ANY ANTERIOR

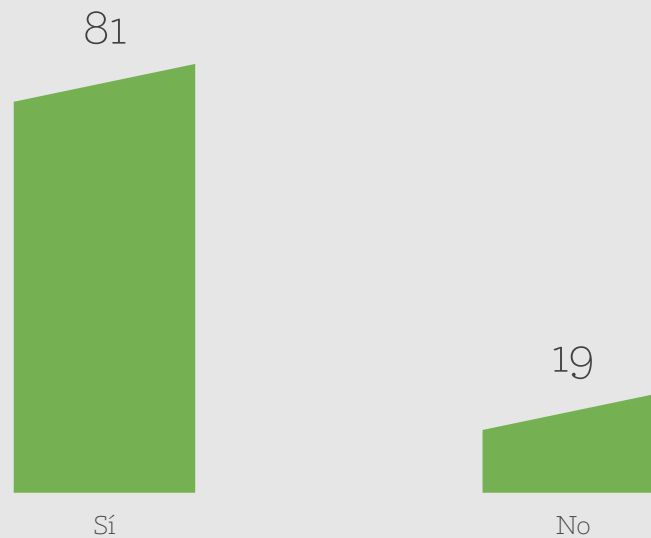
Amb dades de panel del baròmetre, els ingressos i les despeses han seguit tendències diferents en els darrers tres anys. Mentre que el volum d'ingressos mig ha estat més erràtic, el volum de despeses mig té una lleu tendència a la baixa. En aquests tres anys, ingressos i despeses no s'han creuat, quedant els ingressos per sobre de les despeses.

EVOLUCIÓ DE LA MITJANA D'INGRESSOS I DESPESES DE LES COOPERATIVES ENTRE ELS ANYS 2015-2017

Una gran majoria de cooperatives (82%) han tancat l'exercici de 2017 amb excedents.

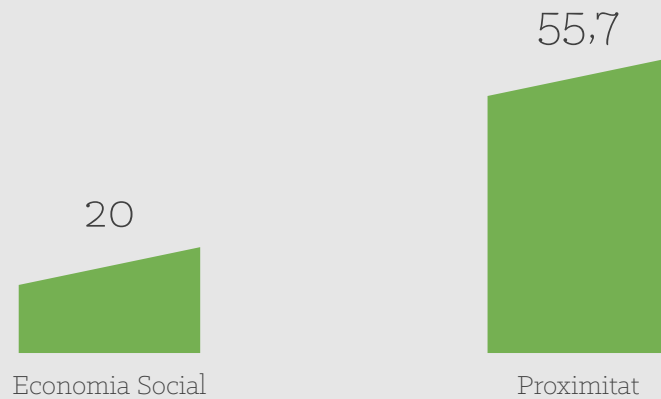
PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN TINGUT EXCEDENT

PROVEÏDORS

Les cooperatives tenen un 20% de proveïdors que són de l'Economia Social i un 56% de proveïdors que són de proximitat. Les cooperatives triguen, de mitjana, 22 dies a pagar als seus proveïdors.

PERCENTATGE DE LA DESPESA DE LES COOPERATIVES A PROVEÏDORS QUE SÓN ECONOMIA SOCIAL O DE PROXIMITAT

Aquests percentatges varien de forma mínima en analitzar el percentatge de despesa. El percentatge de despesa feta en proveïdors de l'Economia Social representa el 21% del total, mentre que el percentatge de despesa en proveïdors de proximitat representa el 46%.

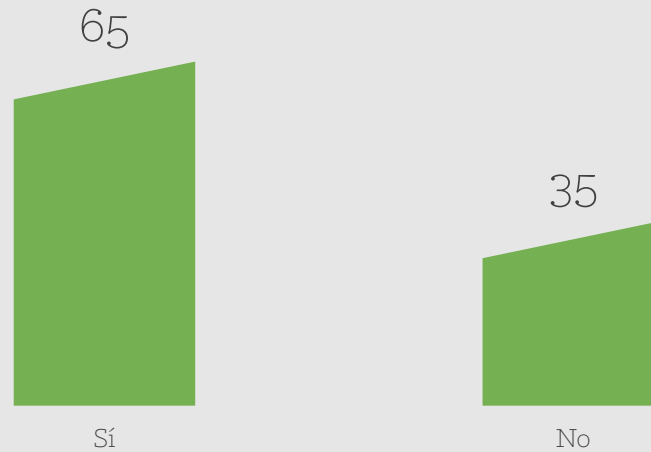
PERCENTATGE DE LA DESPESA DE LES COOPERATIVES A PROVEÏDORS QUE SÓN ECONOMIA SOCIAL O DE PROXIMITAT

INVERSIONS

Dues de cada tres cooperatives han realitzat inversions durant el 2017. De mitjana, aquestes inversions han suposat el 3,4% dels ingressos obtinguts durant l'any.

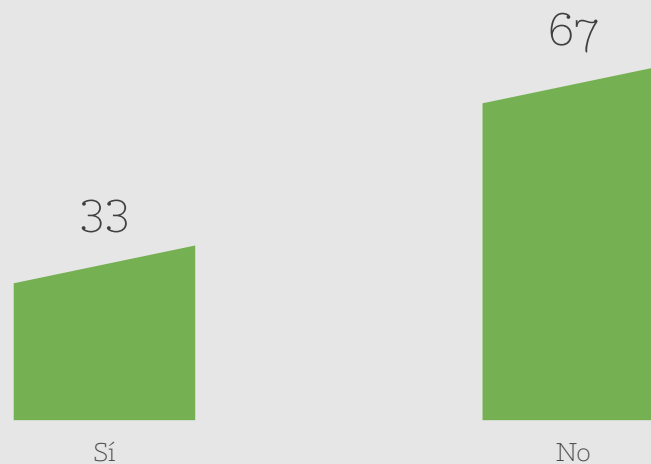
PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN REALITZAT INVERSIONS

FINANÇAMENT

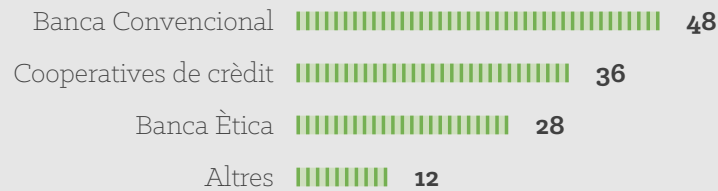
Una de cada tres cooperatives ha necessitat finançament durant el 2017.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES AMB NECESSITAT DE FINANÇAMENT

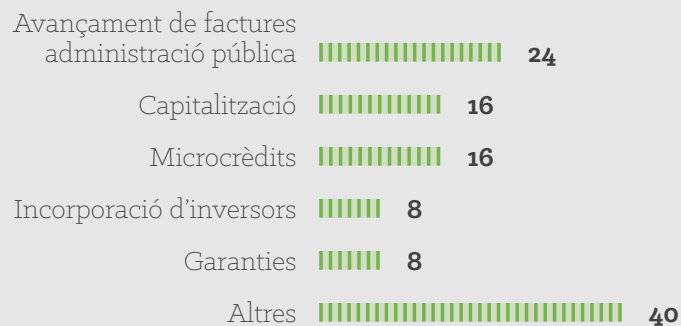
Gairebé la meitat de les cooperatives han accedit al crèdit a través de la banca convencional. Una de cada tres ha accedit a cooperatives de crèdit i només una de cada quatre a través de banca ètica.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES SEGONS LA FONT DE FINANÇAMENT QUE HAN FET SERVIR

Pel que fa al tipus de finançament al que s'ha accedit, l'avançament de factures de l'administració pública és el més comú, amb un 24% de les cooperatives. El segueixen la capitalització i els microcrèdits (16%). Les altres formes de finançament també han estat molt anomenades, entre les que s'han dit hi ha les línies de crèdit i les pòlisses, l'aplaçament d'impostos i el crèdit intern.

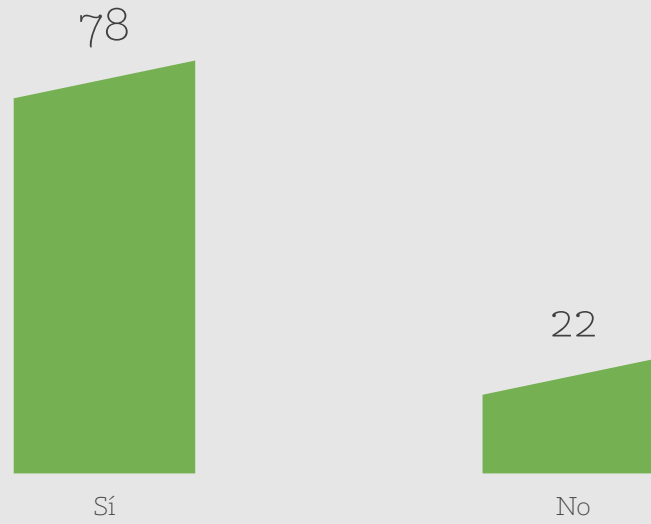
PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HA ACCEDIT ALS DIFERENTS TIPUS DE FINANÇAMENT

ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

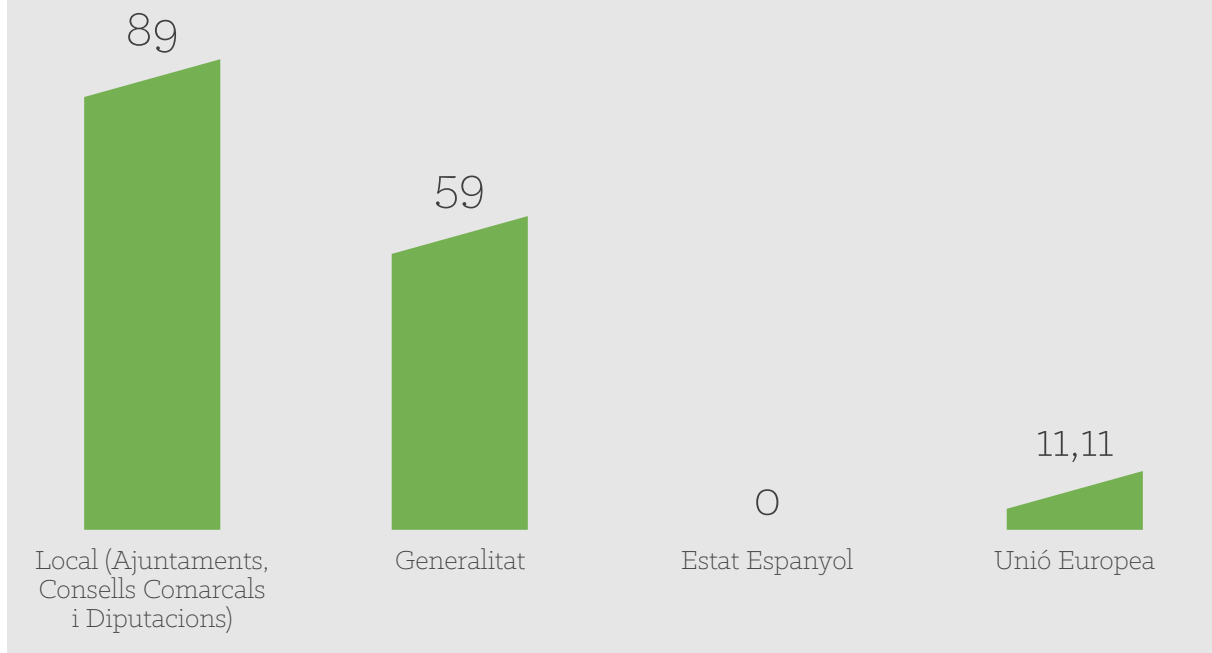
El 78% de les cooperatives han prestat serveis per l'Administració Pública. De mitjana, la contractació amb l'Administració Pública suposa el 53,5% dels ingressos de les cooperatives el 2017.

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN PRESTAT SERVEIS A L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

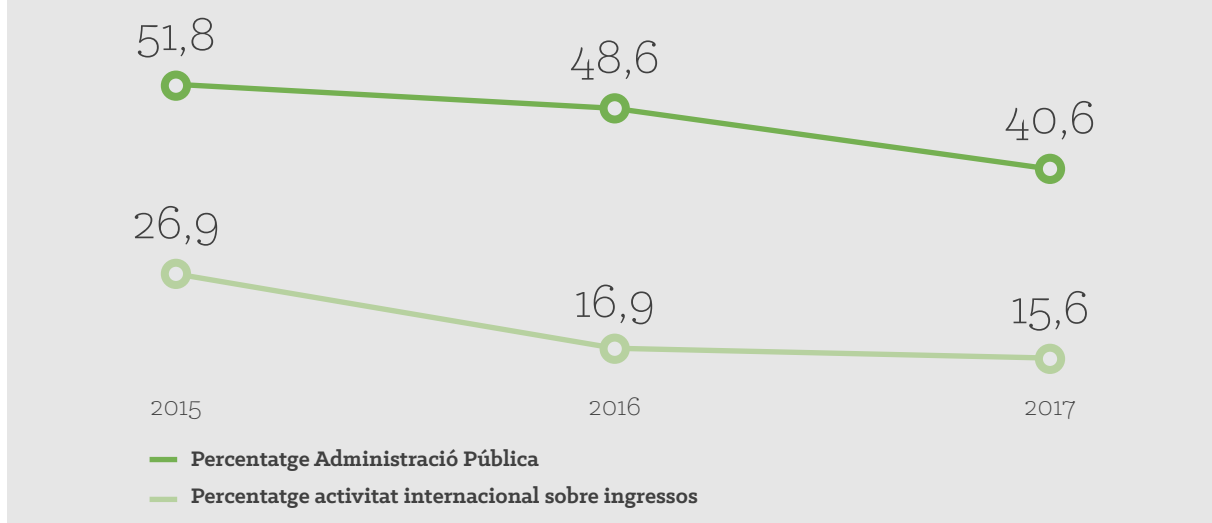
D'aquestes, la majoria ha treballat per l'administració local (89%) i més de la meitat per la Generalitat (59%).

PERCENTATGE DE COOPERATIVES QUE HAN PRESTAT SERVEIS A LES DIFERENTS ADMINISTRACIONS

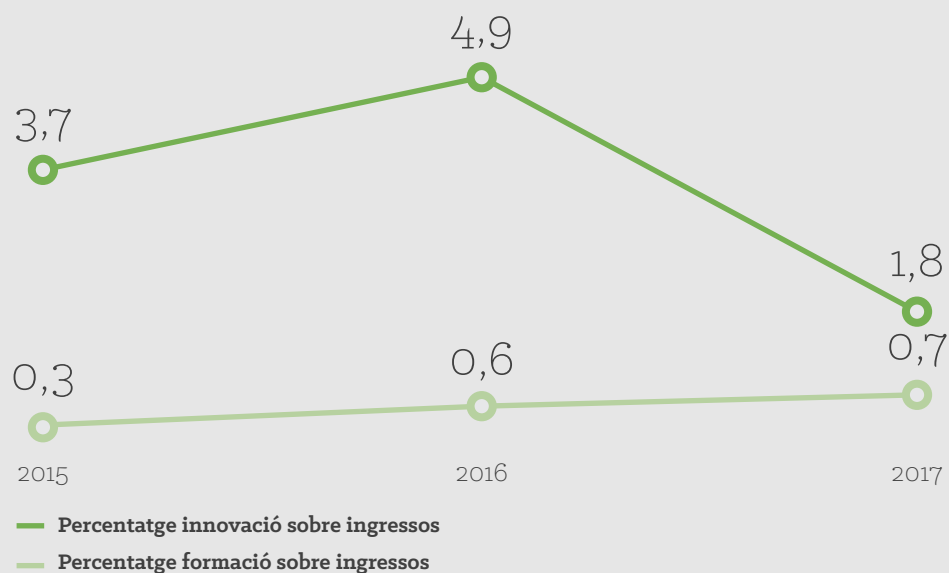
Amb dades del panel del baròmetre, s'observa com tant el percentatge que suposen els ingressos d'internacionalització com els que suposen la contractació amb l'administració pública tenen una tendència a la baixa en els darrers tres anys.

EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE QUE SUPOSEN ELS INGRESSOS DE SERVEIS A L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA I DEL PERCENTATGE QUE SUPOSA L'ACTIVITAT INTERNACIONAL SOBRE ELS INGRESSOS

En canvi, la inversió en innovació ha tingut una evolució més erràtica mentre que la inversió en formació té una lleu tendència a l'alça.

EVOLUCIÓ DEL PERCENTATGE DE DESPESA EN INNOVACIÓ I DEL PERCENTATGE DE LA DESPESA EN FORMACIÓ SOBRE ELS INGRESSOS DE L'ANY

5

CONCLUSIONS

ÀMBIT SOCIETARI

Com són les persones sòcies de les cooperatives de treball?

Més de la meitat de les cooperatives de treball (54%) estan formades per 5 persones sòcies, mentre que un 11% correspon a cooperatives amb més de 50 persones sòcies. De mitjana, a les cooperatives hi ha un 61% de persones sòcies. En general, a les cooperatives de treball hi ha estabilitat laboral. Gairebé la meitat de persones sòcies (45%) hi treballa des de fa 10 anys.

Les cooperatives són paritàries.

El 58% de les persones sòcies a les cooperatives de treball són dones (i un 10% de les cooperatives que estan formades només per dones). En general, als Consells Rectors de les cooperatives, les dones representen la meitat dels seus integrants i, als càrrecs intermitjos, són una de cada tres.

Les cooperatives de treball tenen equips joves. En total, hi ha un 40% de persones sòcies menors de 35 anys, encara que la seva representació en espais de decisió és menor i no es correspon al seu pes numèric.

Quina participació es registra a les cooperatives de treball?

La participació és un tret distintiu a les cooperatives de treball. A les assemblees la participació és de més del 75% de persones sòcies. A més, a la majoria (91%) existeixen canals addicionals per a la participació de les persones sòcies, així com canals interns per recollir propostes de millora (83%) i avaluar la satisfacció de clients o persones treballadores (48%).

ÀMBIT LABORAL

Com són les persones treballadores?

Al 78% de les cooperatives hi treballen 25 persones o menys. En relació a l'any passat, creix la quantitat de persones treballadores a les cooperatives i un 92% afirma que manté o augmenta l'ocupació a la cooperativa. Un 60% de persones treballadores tenen contracte indefinit. El 70% de les persones treballadores a cooperatives són dones. Les mesures de conciliació s'han aplicat al 38% de les persones que hi treballen, particularment a dones.

Diferències salarials

La diferència salarial mitjana entre la persona que més cobra i la que menys en una cooperativa és de 1,5. La forquilla és més reduïda a les cooperatives amb menys persones treballadores i augmenta a mesura que creix la quantitat de persones treballadores. A les cooperatives amb més de 50 treballadores, la diferència arriba a 2,6. Quant al sou, en termes de preu hora, de forma general els homes cobren lleugerament més que les dones, tot i que en els càrrecs de direcció/gerència i els intermitjos són les dones les que cobren lleugerament més que els homes.

La formació a les cooperatives

El 56% de les cooperatives ha fet despesa en formació. De mitjana aquesta representa el 0,5% dels ingressos de l'any, una xifra en creixement respecte els darrers tres anys. Durant 2017, les cooperatives han impulsat accions formatives de tipus tècnic (61%), gestió empresarial (45%) i societària (28%). Les cooperatives assenyalen que els aspectes on els cal més reforç són relatius a la comunicació (55%), el màrqueting (40%) i les vendes (36%).

ÀMBIT EMPRESARIAL

Abast de l'acció cooperativa

L'espai d'actuació de les cooperatives de treball és municipal (77%) i d'àmbit comarcal i de província (65%). Només una de cada quatre cooperatives treballa en l'àmbit estatal i una de cada sis, ho fa en l'àmbit internacional.

La majoria de cooperatives (85%) ha impulsat algun tipus de cooperació empresarial, sobretot buscant la complementarietat i/o sinèrgies amb altres empreses. La subcontractació i externalització de tasques ha estat la forma de cooperació empresarial més estesa.

Les eines de gestió

La majoria de les cooperatives (89%) afirma disposar d'eines de gestió interna. Pràcticament dos terços de les cooperatives elaboren una planificació anual de despeses (62%) i, gairebé la meitat, fan pla estratègic (52%), tenen organigrama (47%), reglament de règim intern (47%) i pla de gestió anual (47%). Entre les enquestades, un 11% de cooperatives no disposa de cap dels documents sobre els quals se'ls ha preguntat.

Les cooperatives comuniquen que ho són

El Baròmetre de les cooperatives assegura que, gairebé la totalitat de cooperatives (96%) comunica el fet de ser-ho, insistint en els aspectes positius que hi estan relacionats, com ara que, el fet de ser cooperativa, “es percep com a valor afegit pels clients”

Els elements positius destacats a l'hora de comunicar que són cooperativa són:

- Major implicació de les persones
- Menor rotació de personal
- Major qualitat de producte si serveis
- Gestió empresarial més sostenible.

En els aspectes negatius es destaca

- Desconeixement general de la forma empresarial cooperativa
- Lentitud en la presa de decisions

Les cooperatives innoven

Les cooperatives dediquen a la innovació, una inversió anual a l'entorn del 4% dels ingressos del curs. El 70% realitza innovacions de caire tecnològic, mentre que el 66% ho fa en la millora de la qualitat dels productes o serveis oferts.

Pel que fa a la internacionalització, el 14% de cooperatives afirma haver realitzat vendes internacionals de productes o serveis. Els ingressos per vendes internacionals suposen el 6,5% del total d'ingressos de l'any.

ÀMBIT ECONÒMIC I FINANCER

Ingressos a l'alça

Els ingressos de les cooperatives milloren en relació a anys anteriors. Una de cada deu cooperatives registra ingressos anuals inferiors als 50.000€ mentre que dos terços de les cooperatives es situa en la franja entre 50.000 i un milió d'euros anuals.

Facturació en creixement

Gairebé totes les cooperatives (91%) han mantingut o han millorat la facturació respecte l'any anterior. A més, el 82% de les cooperatives ha tancat l'exercici de 2017 amb excedent.

Proveïdors de proximitat i de l'economia social.

El 20% de proveïdors de les cooperatives són integrants de l'economia social. Amb ells es fa el 21% de la despesa total. D'altra banda, els proveïdors de proximitat representen el 56%, tot i que la despesa associada és del 46%.

Finançament

El finançament ha estat necessari per a una de cada tres cooperatives. La banca convencional és la forma més comuna d'accedir al finançament per al 48% de les cooperatives.

Administració pública

El 78% de les cooperatives assegura haver realitzat serveis per l'Administració Pública. La contractació pública suposa el 53,5% dels ingressos de les cooperatives. Amb dades panel, el percentatge sobre ingressos total dels contractes amb l'administració pública i amb l'activitat internacional té una tendència a la baixa.

Impulsat

**Cooperatives de Treball
de Catalunya**

**FEDERACIÓ DE COOPERATIVES
DE TREBALL DE CATALUNYA**

Carrer de Premià, 15
08014 Barcelona

93 318 81 62

federacio@cooperativestrellball.coop

www.cooperativestrellball.coop

Promou

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball,
Afers Socials i Famílies**

**economia
social**

Amb el finançament

